

Kelionė į Lietuvą

KŪRYBIŠKUMO KNYGA

Kelionė į Lietuvą

Mokomoji lituanistinio ugdymo priemonė,
skirta 6–9 metų mokiniams

KŪRYBIŠKUMO KNYGA

VILNIUS
2015

UDK 811.172(076.1)

Ke71

Rengė dr. Jolanta Zabarskaitė

Ekspertavo: Henrika Prosniaikova, dr. Loreta Vilkienė

Konsultavo Tatjana Stepanova

Patarimus teikė: Meilė Čėponienė, Daiva Drungilienė,

Nida Poderienė, Rasa Šavareikaitė

Redagavo dr. Aurelija Tamulionienė

Iliustravo Aistė Papartytė

Maketavo Rokas Gelažius

Fotografavo Lukas Jokūbas Bogomolovas

Projektas vyko Lietuvių kalbos institute

Priemonė parengta įgyvendinant projektą „Pedagogų kvalifikacijos tobulinimo ir perkvalifikavimo sistemos plėtra (II etapas)“ (SFMIS Nr. VP1-2.2-ŠMM-02-V-01-009), finansuojamą Europos socialinio fondo ir Lietuvos Respublikos lėšomis.

ŠVIETIMO
IR MOKSLO
MINISTERIJA

Išleido ir spausdino UAB „Petro ofsetas“,
Naujoji Riovonių g. 25C, Vilnius, LT-03153
www.petroofsetas.lt

© Ugdymo plėtotės centras

ISBN 978-609-420-470-8

Turinys

Pratarmė	4
BŪK KŪRYBIŠKAS! BŪK KŪRYBIŠKA!	5
ŠEIMA IR GIMINĖS YRA PUIKU!	10
MOKAUSI PASAKOTI APIE ŽMOGŲ	10
BEVARDŽIO ŽMOGAUS NEBŪNA. RAŠAU VARDĄ	12
MOKAUSI PASAKOTI APIE ŽMOGAUS IŠVAIZDĄ	14
MOKAUSI PASAKOTI APIE ŽMOGAUS BŪDO BRUOŽUS	18
POMĖGIAI. MOKAUSI PAPASAKOTI APIE POMĖGIUS	20
PASAKOJU APIE SAVO ŠEIMĄ	26
PASAKOJU GIMINĖS ISTORIJĄ	27
STEBUKLINGA KELIONĖ Į LIETUVOS SOSTINĘ VILNIŲ	34
MOKAUSI PASAKOTI APIE APLINKĄ	34
MUS SUPA SPALVOS. MOKAUSI SPALVŲ	36
MOKAUSI PASAKOTI APIE PASTATĄ	38
MOKAUSI APIBŪDINTI <i>BENDRĄ VAIZDĄ</i>	39
MOKAUSI PASAKOTI APIE DETALES	42
MOKAUSI IŠREIKŠTI SAVO NUOMONĘ	44
MOKAUSI PASAKOTI APIE PASTATĄ	46
NUOTYKIAI VILNIUJE	50
MOKAUSI BENDRAUTI	50
BE ADRESO NERASTUME VIENI KITŲ. MOKAUSI UŽRAŠYTI ADRESĄ	53
BENDRAVIMO TAISYKLĖS. MOKAUSI POKALBIO ETIKETO	57
DIALOGAS	59
MOKAUSI RAŠYTI LAIŠKĄ	62
VILNIETĖS TETOS KAMBARIO PASLAPTYS	67
AŠ KURIU	67
KASDIENINĖ APLINKA – FANTAZIJOS ŠALTINIS	68
STEBUKLINGOS DAIKTŲ ISTORIJS	70
AŠ KURIU STEBUKLINGĄ ISTORIJĄ	73
KURIU EILĖRAŠTĮ	76
SUSITIKIMAS SU GIMINĖMIS LIETUVOS KAIME	81
DALIJUOSI INFORMACIJA	81
RENKU ŽINIAS	83
MOKAUSI KURTI DALYKINIUS TEKSTUS	90
LIETUVIŠKAS RECEPTAS	95
AŠ JAU GALIU SUKURTI PASAKĄ	97
Buvo Mergaitės ir Sapno stebuklinga kelionė į Lietuvą ar jos nebuvo?	103
Nuostabi kelionė į Lietuvą buvo!	106

Pratarmė

Jūsų rankose knyga, kuri moko kūrybiškumo. Būti kūrybiškam turbūt yra vienas svarbiausių dalykų kiekvieno žmogaus gyvenime.

Ši knyga moko kurti lietuvių kalba. Lietuvių kalba, kurioje sutelpa visas lietuviškas pasaulis, yra puiki medžiaga, iš kurios galima pasisemti ypatingų, naujų, puikių idėjų kūrybai.

Šioje knygoje daug žaidimų, kitų neįprastų užduočių. Knygoje gyvena LIETUVIŲ KALBOS MERGAITĖ ir SAPNAS KALBŪNAS, kurie kalba su mokiniais, kviečia kartu patirti įvairių nuotykių, prašo pagalbos.

Knygoje pasakojama apie dar vieną Mergaitės ir Sapno kelionę į Lietuvą. Mergaitės ir Sapno nuotykiškai skirti žadinti fantaziją, svajones, lavinti vaizduotę, sukurti kūrybišką nuotaiką.

Užduotys knygoje yra skirtingų lygių, nes atsižvelgiama į tai, kiek mokoma lietuvių kalbos. Užduotys mokiniams, kurie dar tik mokosi skaityti ir rašyti, yra fonelyje ir pažymėtos žvaigždute (*). Kitos užduotys skirtos tiems, kurie gerai skaito ir rašo.

Knygoje rasite patarimų, kaip reikia mokyti kurti įvairius tekstus. Jūs mokysite atidžiau stebėti aplinką, įvertinti jausmus ir pasiremti jau sukurtais tekstais – tai yra kiekvieno mūsų svarbiausi kūrybiškumo šaltiniai.

Knyga neįkyriai primins mokiniams kai kurias rašybos taisykles, paaiškins sunkesnius žodžius, parodys, kokių turtų yra lietuvių kalboje, pasakos apie Lietuvos įdomybes.

Svarbiausiais dalykas – mokykite kūrybiškumo linksmi, atsipalaidavę, nevaržydami fantazijos.

Sutartiniai ženklai

– rašymo užduotys.

– išidėmėk.

– piešimo užduotys.

– žodynas.

– klausymo užduotys.

– įsivertink.

– žaidimai.

abc – pabraukta žodžio dalis tariama tvirčiau.

Susidraugaukite su LIETUVIŲ KALBOS MERGAITE ir SAPNU KALBŪNU! Linkime, kad kūrybiškumo pamokos būtų smagios, įdomios, linksmos!

BŪK KŪRYBIŠKAS! BŪK KŪRYBIŠKA!

Labas!

Prisistatau – esu LIETUVIŲ KALBOS MERGAITĖ, ne papras-
ta, šiek tiek stebuklinga. Aš visada su Tavimi, nes gimtoji kalba
visada yra kartu. Ji yra Tavo mintyse, svajonėse ir sapnuose. Aš
esu labai draugiška panelė, noriu su Tavimi draugauti. Turiu daug
draugų ir draugijų. Mes visi kalbame ta pačia gražiąja lietuvių kal-
ba. Draugauju su SAPNU KALBŪNU, kuris daugybe žodžių kaip
siūliukais sujungia mane su giminėmis ir draugais. Žodžiai jungia
mus su visais žmonėmis, kurie gyvena ar kažkada gyveno įvairiose
pasaulio šalyse. Jie pasakoja mums apie tautos istoriją, protėvius
ir žymius veikėjus.

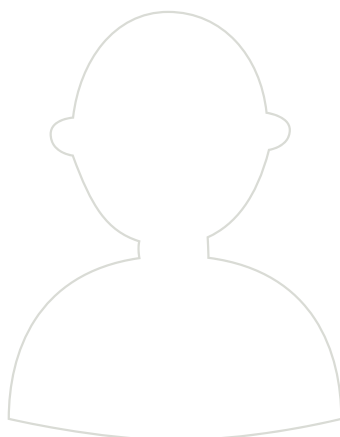
Kibk man į ranką ir keliaukime kartu stebuklingu lietuvių
kalbos keliu, patirdami įdomiausių nuotykių. Mes skriesim pasi-
žvalgyti po Lietuvą, jos dabartį ir praeitį, sostinę ir kaimą, sutiksi-
me nuostabių žmonių ir išgirsime puikių pasakojimų.

Taigi patirkime savo pačių sukurtų įdomiausių nuotykių, nu-
pieškime, papasakokime ir aprašykime juos lietuviškai.

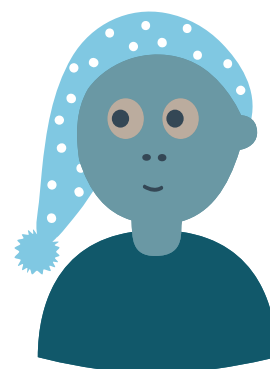
**Jei sutinki būti draugu arba drauge – nupiešk save, parašyk savo
vardą ir TAIP!**

Mergaitė

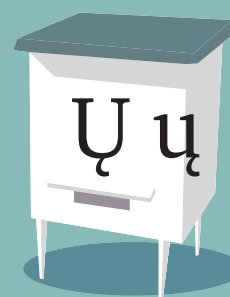
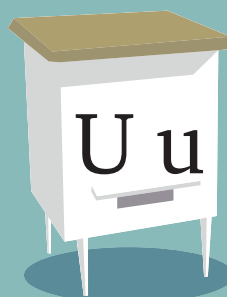
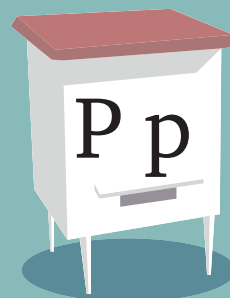
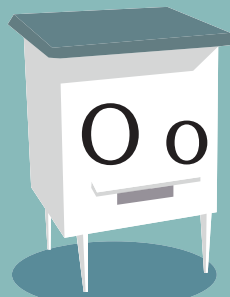
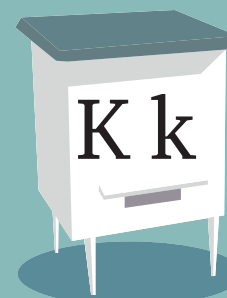
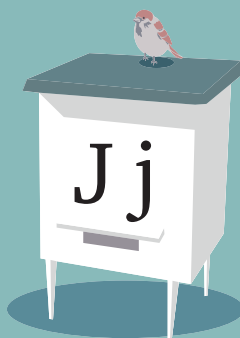
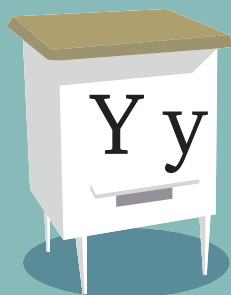
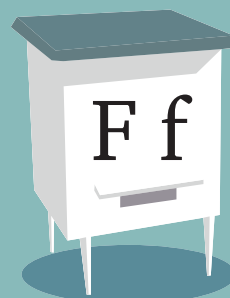
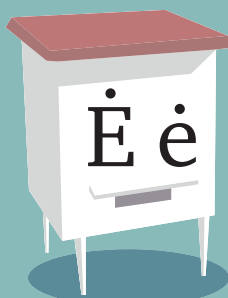
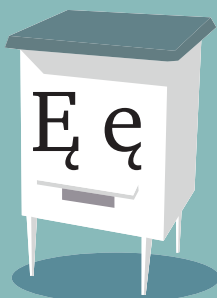
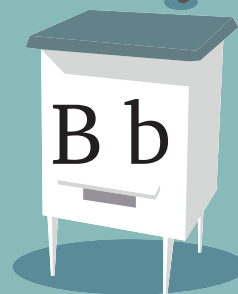
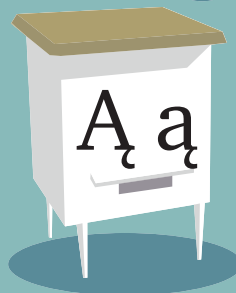
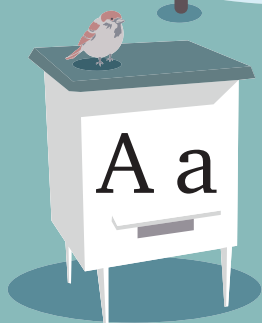
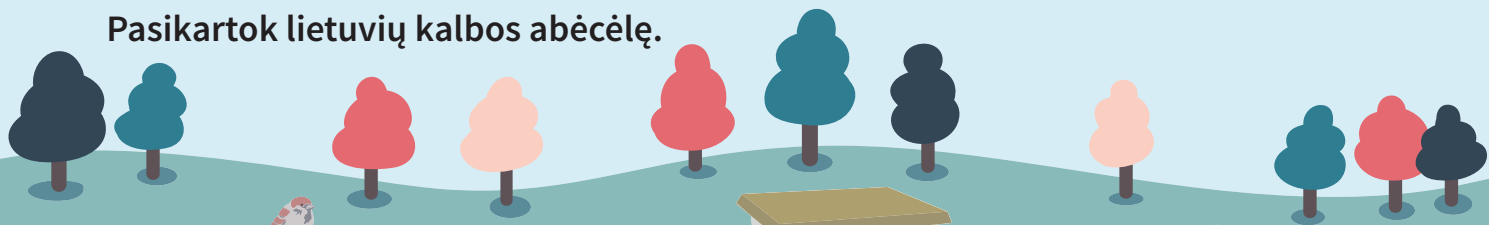
Aš

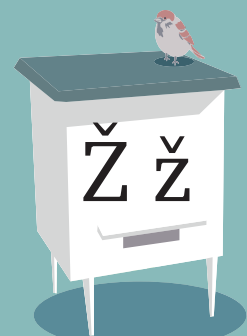
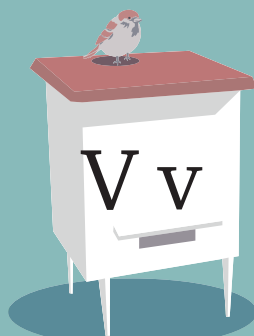
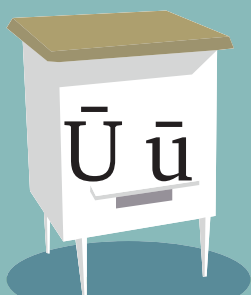
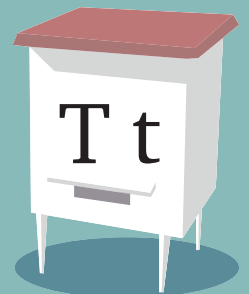
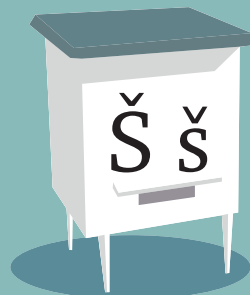
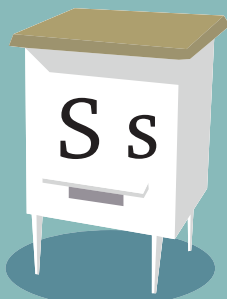
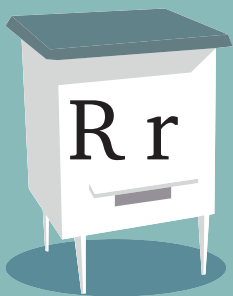
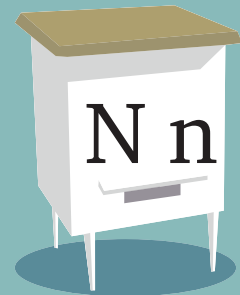
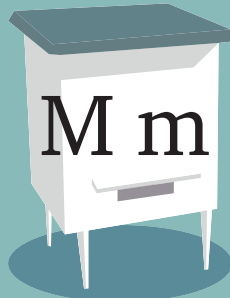
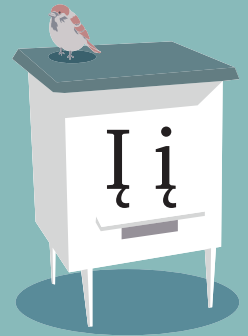
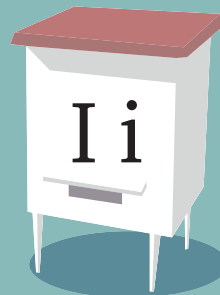
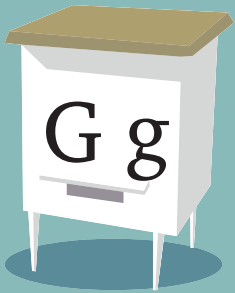
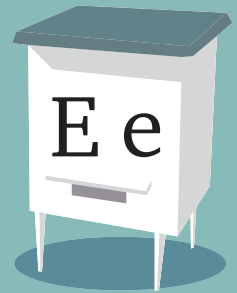
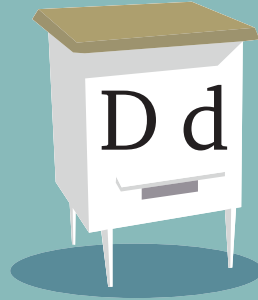
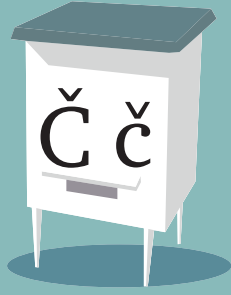
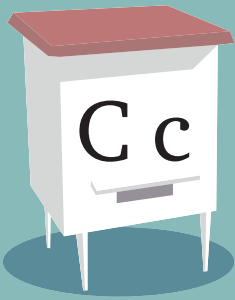

Sapnas
Kalbūnas

Sugalvok Mergaitei vardą.

Šioje knygoje Tau reikės skaityti ir rašyti.
Pasikartok lietuvių kalbos abėcėlę.

Paminklink ranką, užrašyk raides.

Aa

Aa

Bb

Cc

Čč

Dd

Ee

Ee

Ėė

Ff

Gg

Hh

Ii

Ii

Yy

Jj

Kk

Ll

Mm

Nn

Oo

Pp

Rr

Ss

Šš

Tt

Uu

Uu

Ūū

Vv

Zz

Žž

ŠEIMA ir GIMINĖS yra PUIKU!

MOKAUSI PASAKOTI APIE ŽMOGŲ

Mergaitė nori supažindinti Tave su savo šeima ir giminėmis. Per stebuklingą kelionę į Lietuvą Mergaitė susipažino su savo giminėmis.

Sapnas supažindino Mergaitę su giminės PROTĖVIU BALTU. Protėvis yra žmogus, nuo kurio prasidėjo giminės istorija.

PROTĖVIS BALTAS senais senais laikais buvo didysis Lietuvos žynys. Jis buvo tikras burtininkas. PROTĖVIS BALTAS gyveno stebuklingame BALTŲ AŽUOLYNE.

Ž

Protėvis – žmogus, nuo kurio prasidėjo giminės istorija.

Baltai – žmonės, senų senovėje gyvenę prie Baltijos jūros. Šiuo metu gyvuoja tik dvi baltų tautos – lietuvių ir latvių.

Žynys – senovės baltų tikėjimo kunigas.

Ažuolas – medis, kurį senovės baltai laikė šventu.

Ažuolynas – vieta, kur auga daug ažuolų.

Ar žinotai, kad Lietuvoje auga vienas seniausių Europoje ažuolų. Tai STELMUŽĖS AŽUOLAS. Jam yra apie 1 500 metų. Jis yra 23 metrų aukščio. Ažuolui apkabinti reikia 9 vyrų.

Įsidėmėk

Pasakoti galima ir žodžiu, ir raštu, o kai pieši piešinį – net vaizdu. Tu mokysiesi REIKŠTI SAVO MINTIS – KŪRYBIŠKAI PASAKOTI. Pasakojimo būdai – žodžiu, raštu ar piešiniu – yra nurodyti užduotyse.

Rašyba

ąžuolas, ąžuolynas

Susipažink su Mergaitės šeima ir giminėmis. Sugalvok ir užrašyk Mergaitės šeimos ir giminių vardus.

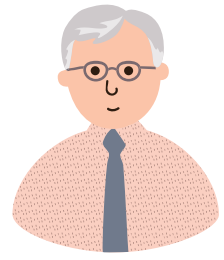
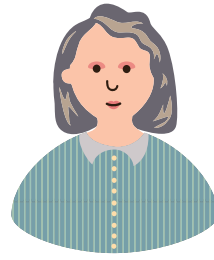
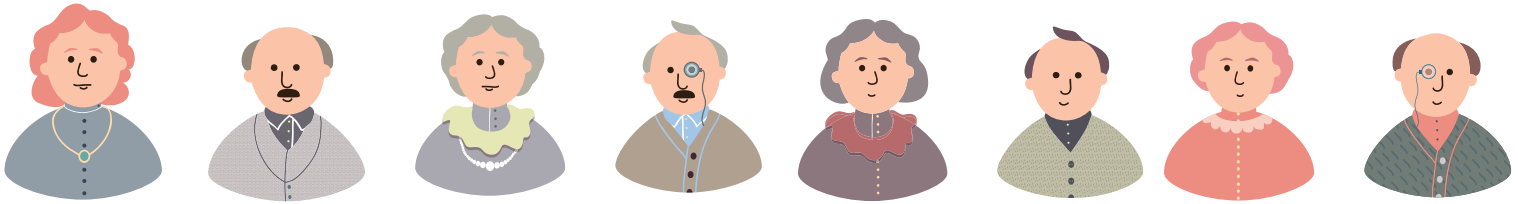
Protėvis Baltas

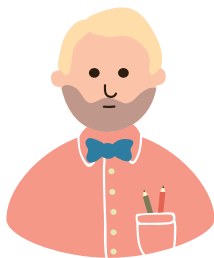
Rašyba

Vardai visada rašomi didžiąja raide.

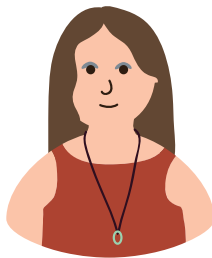
Proseneliai

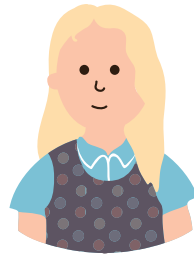
Seneliai

Tėtis

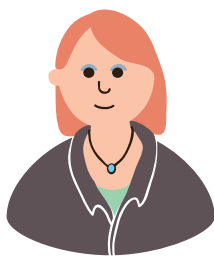
Mama

Sesuo

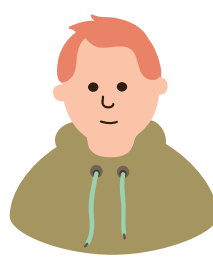
Brolis

Teta

Dėdė

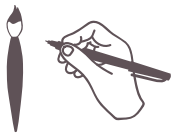

Pusbrolis

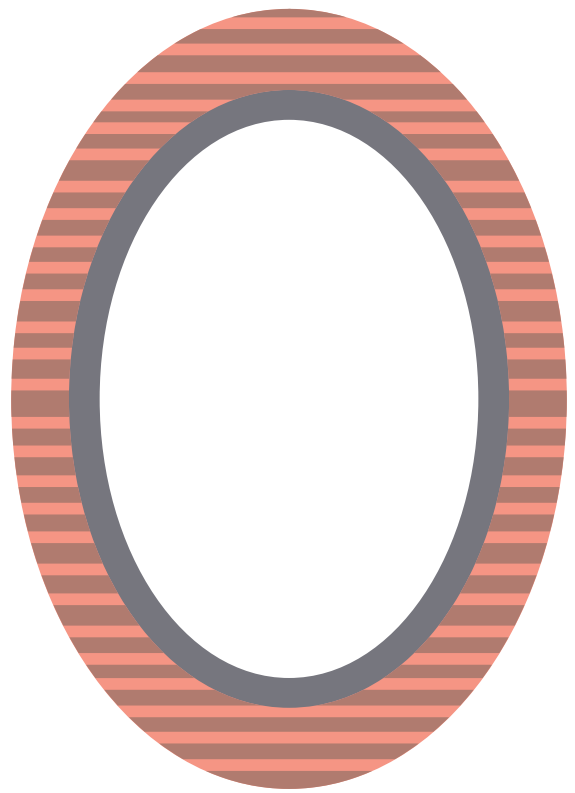
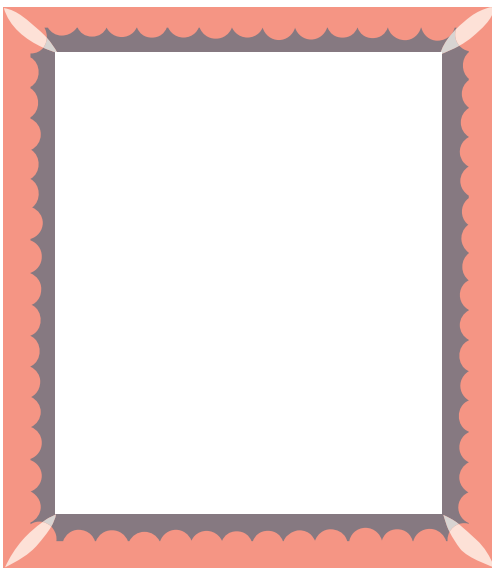
Puseserė

BEVARDŽIO ŽMOGAUS NEBŪNA. RAŠAU VARDĄ

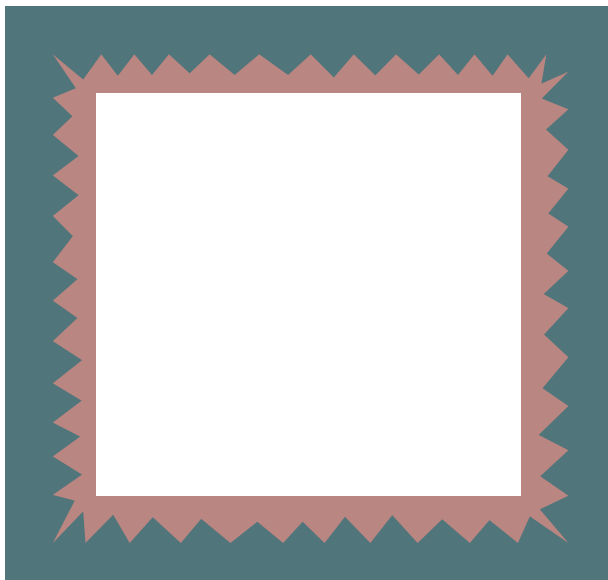

Įklijuok savo nuotrauką į nurodytą vietą. Nupiešk mamos ir tėčio portretus. Parašyk jų vardus.

Mano nuotrauka

.....
Mano mamos vardas

.....
Mano tėčio vardas

Užbaik rašyti tekstą apie savo šeimos narių vardus.

Mano šeimą sudaro... žmonės.
Mano mamos vardas yra
Tėtis vardas yra
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

* **Ant popieriaus nupiešk** savo šeimą ir užrašyk jų vardų pirmąsias raides.

Mergaitė ir Sapnas jau žino Tavo šeimos vardus. Bet jie norėtų sužinoti daugiau. Mergaitei įdomu, kokie yra Tavo mama, teta, senelis, dėdė, kiti šeimos nariai ir giminės.

Įsidėmėk

Kiekvieną žmogų galima apibūdinti taip:

- pagal išvaizdą,
- pagal charakterį,
- pagal pomėgius.

Tau prireiks geros atminties, pastabumo ir įžvalgos.

MOKAUSI PASAKOTI APIE ŽMOGAUS IŠVAIZDĄ

Prisimink, kaip atrodo Tavo šeimos nariai. Kad prisimintum kuo daugiau, klasėje pažaisk žaidimą „Kaip Tu atro dai?“.

Susiskirstykite poromis. Atidžiai apžiūrėkite vienas kito išvaizdą ir apie ją papasakokite. Jei reikia, žvilgtelėkite į Mergaitės drabužių spintą 15 puslapyje.

Žaisti Tau padės šie klausimai:

- Kokios spalvos mano draugo ar draugės plaukai?
- Kokio ilgio jo ar jos plaukai?
- Kokia mano draugo ar draugės akių spalva?
- Kokio ūgio mano draugas ar draugė?
- Kokiais drabužiais vilki mano draugas ar draugė?
- Kokius batus avi mano draugas ar draugė?

Įsidėmėk

Žmogaus išvaizdą geriausiai apibūdinti NUOSEKLIAI → nuo viršaus į apačią. Jeigu pradedi nuo to, kokia žmogaus plaukų spalva, negalima iš karto peršokti prie batų.

tamsūs plaukai, šviesūs plaukai, ilgi plaukai, trumpi plaukai, garbanoti plaukai, tiesūs plaukai, kasos, ilgos kasos, storos kasos, mėlynos akys, rudos akys, pilkos akys, žalios akys

Mergaitės drabužių spinta

Kokius drabužius ir batus matai paveikslėlyje? Pabrauk tuos drabužių pavadinimus, kurių spintoje nėra.

suknelė
kelnės
džinsai
švarkas
megztinis
marškinėliai
liemenė
megztinis
sijonas
palaidinė
pėdkelnės
marškiniai

basutės
sportbačiai
batai

Drabužius **VILKIME**,
o batus – **AVIME**.

Dabar prisimink, kaip atrodo Tavo mama. Aprašyk savo mamos plaukus, akių spalvą, ūgį. Į ką panaši Tavo mama?

Tau padės klausimai:

- Koks mamos ūgis?
- Kokia mamos figūra?
- Kokia mamos akių spalva?
- Kokia mamos plaukų spalva?
- Kokie plaukai? Ilgi? Trumpi? Garbanoti? Tiesūs?
- Kas man labiausiai patinka mano mamos išvaizdoje?

Mano mamos išvaizda

Mano mamos vardas

Ji yra

Jos akys yra

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Rašyba

Kiekvienas sakinys pradedamas rašyti didžiąja raide.

aukšta, žema, liekna, apkūni, ilgakojė, rudaakė, mėlynakė, žaliaakė, juodaakė, tamsiaplaukė, rudaplaukė, šviesiaplaukė, ilgaplaukė, trumpaplaukė, garbanota, jauna, graži, žavi, įspūdinga

* **Nupiešk** savo mamą kaip pasakos herojė.

Gali pasirinkti, kas bus Tavo mama piešinyje:

- nykštukė – labai darbšti, su raudona kepuraite,
- princesė – labai graži, su aukso karūna,
- karžygė – labai drąsi, su ginklu rankoje,
- fėja – labai gera, su burtų lazdele,
- elfė – labai judri, su sparneliais.

Mano mama kaip pasakos herojė

MOKAUSI PASAKOTI APIE ŽMOGAUS BŪDO BRUOŽUS

Mergaitei labai smalsu, kokio būdo yra Tavo šeimos nariai.

Žaidimas. Su draugais ir draugėmis pažaiskite žaidimą „Kas jis ar ji būtų, jeigu būtų gyvūnas arba paukštis“.

VEDĖJA PUSSESERĖ: Išrenku porą – Sapną ir Pusbrolių. Kas jie būtų, jei būtų laukiniai žvėrys?

SAPNAS: Pusbrolis būtų liūtas.

PUSBROLIS: Sapnas būtų katinas.

MERGAITĖ: Aš manau, kad žodis liūtas rodo, kad Pusbrolis yra labai drąsus ir stiprus, nes liūtas yra drąsus ir stiprus žvėris. O žodis katinas rodo, kad Sapnas yra meilus, nes katinas yra meilus gyvūnas.

Aprašyk šeimos nario ar narės būdą. Tau padės šie klausimai ir žodžiai, kurių mokeisi:

- Kuris šeimos narys arba narė dažnai šypsosi? (linksmas / linksma)
- Kuris iš jų geriausiai moka paguosti, kai kitas žmogus liūdi? (geras / gera)
- Kuris iš jų mėgsta padėti kitiems? (draugiškas / draugiška)
- Kuris iš jų visada prajuokina? (juokingas / juokinga)
- Kuris iš jų pasakoja įdomias istorijas? (įdomus / įdomi)
- Kuris iš jų turi mažiausiai laiko, nes daugiausia dirba? (darbštus / darbšti)
- Kuris iš jų atsako į visus klausimus? (protingas / protinga)
- Kuris iš jų visada apgina? (drąsus / drąsi)

Mano šeimos nario būdo bruožai

Norėčiau papasakoti apie vieno savo šeimos nario būdą.

Tai yra mano

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

* **Ant popieriaus lapo nupiešk**, ką dirba darbščiausias Tavo šeimos narys.

POMĖGIAI.

MOKAUSI PASAKOTI APIE POMĖGIUS

Sužinok, kokių pomėgių turi Mergaitės šeimos nariai. Jos močiutė labai mėgsta skaityti lietuviškas knygas. Senelis mėgsta žiūrėti krepšinio varžybas per televizorių. Mama domisi Lietuvos istorija. Brolis žaidžia futbolą. Tėvelis labai mėgsta spręsti kryžiažodžius.

PROTĖVIS BALTAS stebuklingame Ažuolyne labiausiai mėgsta skambinti kanklėmis.

Ar papasakosi Mergaitei apie savo šeimos narių pomėgius?

Ar žinotai, kad kanklės yra populiarus lietuvių liaudies muzikos instrumentas. Kanklės pagamintos iš medžio. Jos turi 5–12 stygų. Kanklėmis paprastai atliekama lietuvių liaudies muzika.

Pašto ženklai su lietuviškais muzikos instrumentais: rageliu, skrabalais, birbyne, kanklėmis.

Aptark ir aprašyk savo šeimos narių pomėgius. Užduotį atlik taip:

1 žingsnis. Perskaityk pomėgių sąrašą:

- sportuoti (sportuoja, sportavo),
- megzti šaliką, megztinį, kepurę (mezga, mezgė),
- siūti suknelę, kelnes, sijoną (siuva, siuvo),
- siuvinėti servetėlę, staltiesę, paveikslą (siuvinėti, siuvinėja),
- žvejoti žuvis (žvejoja, žvejojo),
- medžioti laukinius žvėris (medžioja, medžiojo),
- jodinėti (jodinėja, jodinėjo),
- auginti gėles (augina, augino),
- skaityti knygas (skaito, skaitė),
- eiti į teatrą (eina, ėjo),
- klausytis muzikos (klausosi, klausėsi),
- plaukioti (plaukioja, plaukiojo),
- gaminti maistą (gamina, gamino).

2 žingsnis. Pasitikrink, ar visus žodžius supratai. Jei kurio nežinai, paklausk mokytojo ar mokytojos.

3 žingsnis. Pagalvok, kokių sąrašė nepaminėtų pomėgių turi Tavo šeimos nariai?

4 žingsnis.

* Nupiešk ir, jei moki, įvardyk savo pomėgį.

Aprašyk savo šeimos pomėgius.

Mano pomėgis

Mano pomėgis

Mano pomėgis yra

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Mano šeimos pomėgiai

Mano šeimoje yra narių. Jie turi įdomių pomėgių. Mamytė mėgsta

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

* Perskaityk eilėraštį arba paklausyk jo. Nupiešk eilėraščio veikėjus. Užrašyk jų vardus.

Skersgatvio palangės

VIOLETA PALČINSKAITĖ

Tetulė Rozalija
Augina azaliją.
Tetulė Uršulė –
Agavą didžiulę.
Tetutė Onutė –
Šakotą alijošių.
O žalią svogūną –
Senelis Tamošius.
Tetulė Rozalija –
Palaistė azaliją.
Uršulė
Paglostė agavą didžiulę.
Tetutė Onutė
Nuskabė alijošių
Ir paruošė vaistų
Seneliui Tamošiui.

Azalija, agava, alijošius –
augalų, kuriuos Lietuvoje
augina vazonėliuose, pava-
dinimai.

Azalija

PASAKOJU APIE SAVO ŠEIMĄ

Išmokai pasakoti apie žmogaus išvaizdą, būdo bruožus, pomėgius. Panaudok tai, ko išmokai, ir papasakok apie savo šeimą.

Aprašyk savo šeimą.

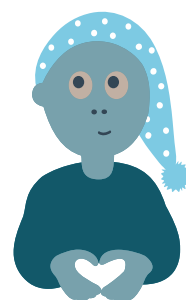
Iš pradžių pristatyk šeimos narius. Tai bus pasakojimo pradžia.

Toliau aprašyk jų išvaizdą, būdo bruožus ir pomėgius. Tai bus pasakojimo dėstymas.

Trūksta pabaigos? Pasirink sakinį ir užrašyk jį savo pasakojimo pabaigoje:

- Nors mes visi skirtingi, bet esame viena draugiška šeima.
- Mano šeima yra mano turtas.
- Suprantu, kad šeima yra lyg tvirtovė.
- Aš labai myliu savo šeimą.

Tai bus pasakojimo pabaiga.

Mano šeima

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

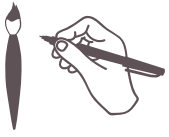
.....

.....

.....

.....

.....

* Nupiešk savo šeimą. Lapo apačioje užrašyk kiekvieno šeimos nario vardą.

Large empty rectangular area for drawing a family, with two horizontal dotted lines at the bottom for writing names.

Pavyzdžiui: *Tėtis Jonas. Sesuo Sigutė.*

PASAKOJU GIMINĖS ISTORIJĄ KAS YRA PRAEITIS?

Pasiruošk pasakoti savo giminės istoriją. Namuose pasitark su šeimos nariais ir užpildyk lentelę.

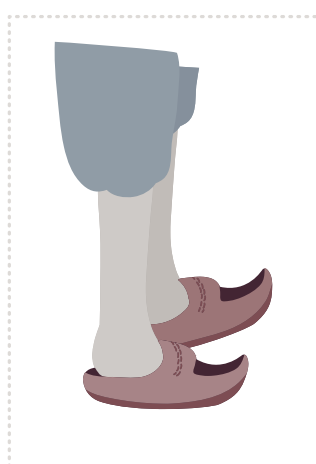
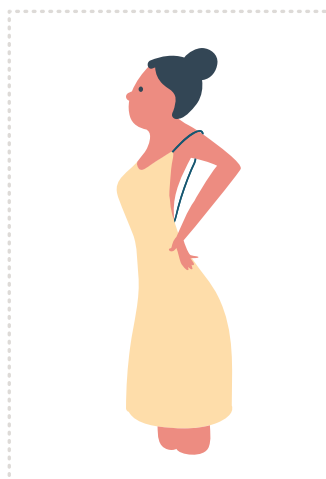
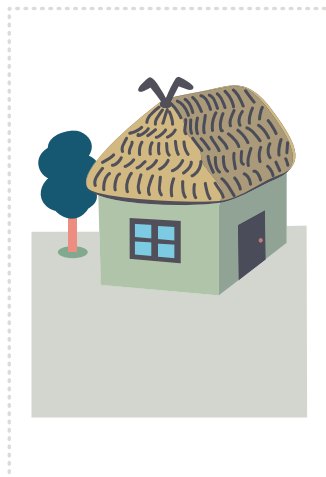
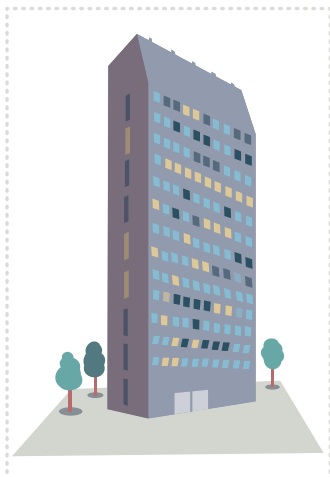
KLAUSIMAS	PAVYZDYS
Kokie veikėjai bus Tavo giminės istorijoje?	Prosenelis, senelis, senelė
Kur vyks pasakojimas apie Tavo giminės istoriją?	
praeityje	Lietuvoje ir
dabartyje	Šalyje, kurioje gyvenu, ir Lietuvoje
Kokie įvykiai yra svarbūs Tavo giminės istorijai?	
praeityje	Gimė senelis
dabartyje	Aš su tėveliais kiekvieną vasarą važiuoju į Lietuvą
Parašyk, kodėl reikia žinoti savo giminės istoriją?

! **Įsidėmėk**

Istorijoje, kaip ir pasakojime, turi būti trys dalys: pradžia, dėstymas ir pabaiga. Ir dar – istorijoje visada turi būti papasakota apie PRAEITĮ.

Žaidimas „Atpažink praeitį“. Raudonu flomasteriu apibrėžk piešinukus, kurie vaizduoja praeitį, o mėlynu – dabartį. Paaiškink, kodėl taip manai?

Perskaityk Sapno giminės istoriją arba paklausk jos. Jos pradžia nuspalvinta mėlynai, dėstymas – žaliai, pabaiga – geltonai.

Dešinėje lapo pusėje, prie Sapno giminės istorijos, parašyk savo giminės istoriją, kurią aptarei namuose. Tau padės klausimai:

- Nuo kokio įvykio praeityje pradėsiu pasakoti savo giminės istoriją?
- Kur gimė, augo ir gyveno mano artimieji praeityje?
- Ką jie veikė?
- Kur gimė ir augo mano tėvai?
- Kiek brolių, seserų, tetų, dėdžių ir kitų giminaičių jie turėjo?
- Kur dabar gyvena mano tėvai? Kiek vaikų jie turi?
- Su kokiomis giminėmis mūsų šeima bendrauja? Kokiose šalyse jie gyvena?
- Ką aš manau apie savo gimines?

Ž

Marios – jūros įlanka, kopomis atskirta nuo jūros. Tokios Lietuvoje yra Kuršių marios. Dar mariomis vadinamas didelis dirbtinis vandens plotas. Tokios Lietuvoje yra Elektrėnų ir Kauno marios.

Gintaras – suakmenėję spygliuočių medžių (eglių, pušų) sakai, išplaunami iš jūros arba kasami iš žemės.

Buhalteris, buhalterė – žmogus, baigęs finansų mokslus ir turintis žinių bei gebėjimų tvarkyti įstaigų pinigus.

Gydytojas, gydytoja – žmogus, baigęs medicinos mokslus ir turintis žinių bei gebėjimų gydyti žmones.

Gydyti, gydo, gydė (ką?) – daryti, kad sveiktų.

Veterinaras, veterinare – žmogus, baigęs veterinarijos mokslus ir turintis žinių bei gebėjimų gydyti gyvūnus.

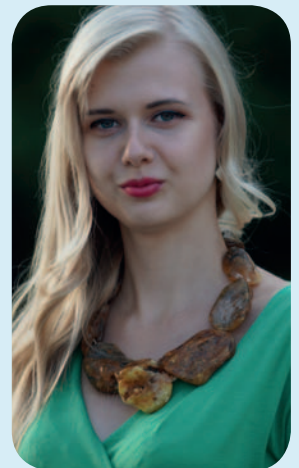
Ministerija – valstybės įstaiga, kuri prižiūri kokią nors žmonių gyvenimo sritį, pvz.: Sveikatos ministerija, Ūkio ministerija, Kultūros ministerija.

Ūkis – žemės plotas su pastatais, kuriame auginami grūdai, daržovės, naminiai gyvūnai ir paukščiai.

Zoologijos sodas – parkas, kuriame nelaisvėje laikomi įvairūs laukiniai gyvūnai ir paukščiai tam, kad mes juos galėtume pamatyti.

Universitetas – aukštoji mokykla, kurioje gaunamas bakalau-ro, magistro ir daktaro laipsnis.

Ar žinotai, kad gintaras laikomas Lietuvos auksu? Jį į pajūrį išmeta Baltijos jūra.

Lietuvių kalbos mokytoja Tatjana, pasipuošusi gintaro karoliais.

Sapno giminės istorija

Sapno protėviai gyveno stebuklingame šventajame Ažuolyne ant Baltijos jūros kranto. Tame Ažuolyne gimė Sapno senelis ir senelė, kurie yra Sapno tėtės mama ir tėtis. Senelis gyveno prie Marių, nedideliame Gintaro kaime. Jo vardas buvo Išradimas. Senelė gyveno Ažuolyno sostinėje Alkoje. Jos vardas buvo Svajonė.

Senelis atvažiavo į sostinę studijuoti sapnų buhalterijos Alkos universitete. Jame senelė studijavo sapnų gyvūnų priežiūrą. Jie susitiko ir pamilo vienas kitą. Po metų seneliai susituokė ir jiems gimė sūnus ir duktė. Sūnaus vardas buvo Talentas. Duktė buvo vardu Meilė. Senelis Išradimas dirbo Šventosios ugnies ministerijoje buhalteriu. Senelė Svajonė – šventųjų žalčių gydytoja veterinare zoologijos sode.

Sapno mamos tėvai gyveno Ambritanijoje. Sapno mamos tėčio vardas yra Protas. Mamos mama yra vardu Kūryba. Mamos šeima gyveno nedideliame kaime Slibiniškėse. Jie buvo ūkininkai ir augino ekologiškas daržoves. Seneliai augino dukteris dvynes – Išmintį ir Nuotaiką.

Sapno tėtis atvažiavo į Ambritaniją laimės ieškoti. Jis dirbo Sapno mamos tėvų ūkyje. Pamatė Išmintis jauną, gražų Talantą ir įsimylėjo. Jie susituokė ir susilaukė sūnaus Sapno.

Mano giminės istorija

P
R
A
D
Ž
I
A

D
Ė
S
T
Y
M
A
S

berniukas, mergaitė, draugas, draugė, dvynys, dvynė, dvyniai, vaikas, kūdikis, moteris, vyras, krikšto mama, krikšto tėvas, giminaitis, giminaitė, giminės, mergina, vaikinai, turėti, turi, turėjo (ką?)

Dabar Sapnas jau suaugęs. Jis sugrįžo į Ažuolyną. Sapnas jame gyvena tada, kai jo geriausia draugė Mergaitė yra užsiėmusi. O kai ji lieka viena ir neturi ką veikti, Sapnas aplanko Mergaitę. Jiedu keliauja į Mergaitės giminės šalį – Lietuvą.

Sapnas labai didžiuojasi savo šeima. Jis domisi savo šeimos ir giminės istorija.

P
A
B
A
I
G
A

Ž

Ar žinai, ką reiškia Sapno šeimos narių ir giminių vardai?

Išradimas – kokio nors naujo, žmonių gyvenimą palengvinančio dalyko sukūrimas. *Išrasti, išranda, išrado (ką?) – sukurti kokį nors naują, žmonių gyvenimą palengvinantį dalyką.*

Svajonė – maloni mintis apie tai, ką norėtum turėti ar veikti ateityje. *Svajoti, svajoja, svajojo – su malonumu mąstyti apie tai, ko norėtum ateityje.*

Talentas – labai išsiskiriantis gebėjimas. *Būti talentingam / talentingai, yra talentingas / talentinga, buvo talentingas / talentinga – turėti išskirtinį gebėjimą.*

Meilė – labai šiltas jausmas kitam žmogui, pasauliui (Tėvynei, gimtajam miestui, lietuvių kalbai, gamtai, gyvūnams), sau. *Mylėti, myli, mylėjo (ką?) – jausti labai šiltą jausmą kitam žmogui, pasauliui (Tėvynei, gimtajam miestui, lietuvių kalbai, gamtai, gyvūnams), sau.*

Protas – žmogaus savybė naudoti savo žinias ir patirtį pasauliui pažinti bei tobulinti. *Protauti, protauja, protavo – naudoti savo žinias ir patirtį, kad pažintume pasaulį bei jį tobulintume.*

Kūryba – žmogaus savybė ką nors sukurti. *Kurti, kuria, kūrė – padaryti ką nors naują, ko dar nebuvo.*

Išmintis – labai stiprus protas. *Būti išmintingam / išmintingai, yra išmintingas / išmintinga, buvo išmintingas / išmintinga – naudotis labai stipriu protu.*

Nuotaika – žmogaus būseną, kuri priklauso nuo gerų arba blogų jausmų. *Būti nuotaikingam / nuotaikingai, yra nuotaikingas / nuotaikinga, buvo nuotaikingas / nuotaikinga – jausti gerą nuotaiką.*

* **Nupiešk.** Padalyk piešinį į dvi dalis ir nupiešk du svarbius savo giminės įvykius:

- praeityje,
- dabartyje.

Užrašyk piešiniuose pavaizduotų giminės narių vardus.

PRAEITIS

DABARTIS

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Užduotis laisvalaikiui. Sugalvok ir papasakok draugams arba šeimos nariams juokingą stebuklingą istoriją apie sagos, batelio, motociklo giminę 😊.

Aš jau moku!

*

Išmoku parašyti vardą!

Įsivertink, ko išmokai. Mokytojas ar mokytoja Tau primins užduotis. Jei užduotis patiko, plok garsiai. Jei nepatiko – neplok visai! Pradedam!

- Ar buvo smagu rašyti lietuviškas raides?
- Ar patiko piešti mamą kaip pasakos heroję?
- Ar prisimeni žodžius, kurie reiškia išvaizdos dalykus?
- Ar išmokai būdo bruožų pavadinimų? Ar daug pomėgių pavadinimų prisimeni?
- Ar lengva parašyti savo vardą?
- Ar prisimeni, kad šeimos istorijos pasakojime visada būna praeitis ir dabartis?
- Ar džiaugiesi, kad jau moki rašyti lietuviškus vardus?

Išmoku kurti pasakojimą apie žmogų!

Ką naujo sužinojai? Parašyk, kokius naujus dalykus, kuriuos sužinojai kurdamas pasakojimus ir šeimos istoriją, norėtum papasakoti:

Draugui

.....
.....

Močiutei arba mamai

.....
.....

Jaunesniajam šeimos ar giminės nariui

.....
.....

Kad geriau prisimintum, ko išmokai, dar kartą perversk atliktas užduotis.

STEBUKLINGA KELIONĖ Į LIETUVOS SOSTINĘ VILNIŲ

MOKAUSI PASAKOTI APIE APLINKĄ

Pažiūrėkime, kaip atrodo ta šalis, kurioje gyvena lietuvių kalba. Mergaitė su Sapnu atkeliauja į Lietuvą. Tai nuostabi kelionė, nes galima skristi oru ir pamatyti, kaip atrodo pasaulis iš viršaus. Smagu. Pagaliau Sapnas ir Mergaitė Lietuvos sostinėje – Vilniuje. Ohoho – kiek bokštų!

Flomasteriu pažymėk Mergaitės ir Sapno kelią. Tu žinai, kad ji su Sapnu pirmiausia stryktelėjo ant Televizijos bokšto,

paskui nusklendė ant Vilniaus savivaldybės pastato stogo,

tada užsoko ant šventų Jonų bažnyčios bokšto prie Vilniaus universiteto,

galiausiai nulėkė ant Gedimino pilies kuoro,

o kelionę baigė ant Katedros varpinės smailės.

po to pasisūpavo ant šventos Onos bažnyčios bokšto,

KOKIĄ FIGŪRĄ MATAI?

Tai Vytis – Lietuvos herbas.

Šventos Onos bažnyčia

Šiame skyriuje mokysiesi pasakoti apie aplinką. Gal pasakojimui pasirinksi šiuos gerai žinomus Vilniaus pastatus? Prisimink, kaip jie atrodo.

Vilniaus miesto savivaldybė

Televizijos bokštas

Katedros varpinė

Herbas – valstybės ženklas.

Bokšto smailė – pati smailiausia bokšto dalis, viršūnė.

Pilies kuoras – kitaip – pilies bokštas.

Sklęsti, sklendžia, sklendė – judėti oru.

Nusklęsti, nusklendžia, nusklendė – oru kur nors nusukti.

Vilniaus universitetas. Šv. Jonų bažnyčia

MUS SUPA SPALVOS. MOKAUSI SPALVŲ

Mergaitė nudžiugo, kad Lietuvos sostinėje Vilniuje, ant Gedimino kalno, virš Gedimino bokšto, plevėsuoja Lietuvos valstybės vėliava. Ji vadinama **Trispalve**. Kaip manai, kodėl?

Parašyk, kokios spalvos sudaro Lietuvos vėliavą ir kokios spalvos sudaro šalies, kurioje gyveni, vėliavą. O kaip manai, kokių spalvų būtų Sapno šalies vėliava?

Lietuvos vėliavos spalvos yra geltona,

.....
šalies, kurioje gyvenu, vėliavos spalvos yra.....

.....
Sapno šalies vėliavos spalvos yra.....
.....

* **Nupiešk** Sapno šalies vėliavą. Papasakok, kodėl ją sukūrei būtent tokią.

Gedimino pilis

Ar žinai, kad Vilnių beveik prieš 700 metų įkūrė kunigaikštis Gediminas.

Vaikai Valdovų rūmų muziejuje apžiūri Gedimino pilies maketą.

Nacionalinio muziejaus Lietuvos Didžiosios Kunigaikštystės valdovų rūmų nuotrauka

Žaidimas „Sutvarkyk spintą“. Kad geriau įsimintum spalvas, padėk Mergaitei susitvarkyti spintą. Sudėk į ją daiktus pagal spalvas.

Žaidimas laisvalaikiui. Namuose gali pažaisiti kompiuterinį žaidimą ir padėti pingvinui pagal spalvas surūšiuoti daiktus. Žaidimą rasi čia: <http://www.ziburelis.lt/nemokamai/padek-pingvinui-sudeti-daiktus/zaisti>. Jei patiks, pažaisk ir kitą žaidimą su spalvomis „Rask spalvą“. Jį rasi čia: <http://www.ziburelis.lt/nemokamai/rask-nurodyta-spalva/zaisti>. Jei dar nenusibodo, pažaisk ir žaidimą „Kokia spalva?“. Jį rasi čia: <http://www.ziburelis.lt/nemokamai/ismok-spalvu-pavadinimus/zaisti>.

MOKAUSI PASAKOTI APIE PASTATĄ

Mergaitė lankėsi Lietuvoje. O ar joje lankeisi Tu? Ar buvai Lietuvos sostinėje Vilniuje? Kai Mergaitė ir Sapnas lankėsi Lietuvoje, Mergaitė padarė jai patinkančių Vilniaus pastatų nuotraukų. Apžiūrėk nuotraukas. Jei lankeisi Vilniuje, gal prisimeni šiuos pastatus? Pagalvok, kaip apie vieną iš pastatų papasakosi Mergaitei ir Sapnui.

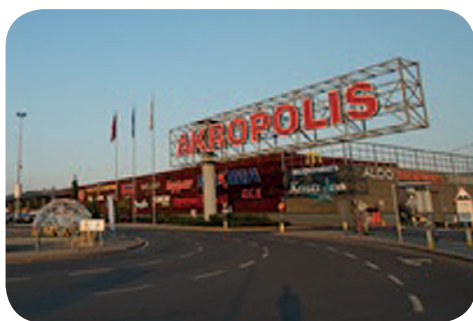
Karaliaus Mindaugo tiltas

Operos ir baletų teatras

Valdovų rūmai

Akropolis

Prezidentūra

Įsidėmėk

Papasakoti raštu apie kokį nors objektą nesunku: pirmiausia reikia aprašyti jo bendrą vaizdą, paskui aprašyti atskiras dalis – detales, o tada jį įvertinti – pasakyti savo nuomonę.

Tau reikės nuoseklumo, pastabumo ir kūrybiškumo!

MOKAUSI APIBŪDINTI BENDRĄ VAIZDĄ

Pasirink iš savo turimų daiktų vieną – tušinuką, kuprinę, piniginę, pieštuką, mobilųjį telefoną – ir aprašyk bendrą vaizdą, remdamasis ar remdamasi pateiktais klausimais.

- Ar aprašomasis dalykas didelis / mažas / aukštas / žemas?
- Gal jis apvalus / kamputas / pailgas / kvadratinis?
- Kokios jis spalvos?
- Iš kokios medžiagos padarytas?
- Ar jis medinis / plastikinis / medžiaginis / stiklinis / odinis / metalinis?
- Kam jis reikalingas?

Įsidėmėk

Bendrą vaizdą aprašyti nesunku. Pirmiausia reikia pasistengti kuo geriau prisiminti, kaip aprašomasis daiktas ar pastatas atrodo. Jei jis yra šalia, jį apžiūrėti. Galima apžiūrėti ir aprašomojo daikto atvaizdus internete.

Aprašomas daikto ar pastato dydis, aukštis arba ilgis, forma, spalva, medžiaga, iš kurios jis padarytas, ir jo paskirtis – kam daiktas ar pastatas naudojamas.

- * Ant didelio popieriaus lapo visi kartu nupieškite savo fantazijos miestą. Tegul kiekvienas ten nupiešia po pastatą. Mieste turi būti ir aukštų, ir žemų, ir kvadratinių, ir pailgų pastatų. Sugalvokite savo sukurtam miestui pavadinimą.

Aprašyk pastato bendrą vaizdą. Gali pasirinkti:

- pastatą, kurį matei Lietuvoje,
- namą, kuriame gyveni,
- kitą pastatą, kuris Tau patinka.

Tau padės lentelėje esantys klausimai ir žodžiai.

KLAUSIMAI

- Koks tai pastatas?
- Kur jis stovi?
- Kam jis yra skirtas?
- Kokia jo forma?
- Kokia jo spalva?
- Koks jo dydis?
- Kiek aukštų jis turi?
- Gal aplinka apie šį pastatą yra kuo nors išsiskirianti? Jei taip – kuo?

lauke, mieste, ant kalno, prie upės, ant jūros kranto, gyvenamasis namas, verslo centras, bažnyčia, mokykla, muziejus, teatras, gamykla, klubas, restoranas, penkiaaukštis, dviejų aukštų, trisdešimtys aukštų, kvadratinis, pailgas, kiaušinio formos, stiklinis, medinis, plytinis

Pastato bendras vaizdas

Blank area for drawing the building, enclosed by a dotted orange border. The area contains several horizontal dotted lines for writing.

* **Nupiešk** namą, kuriame gyveni. Piešinio apačioje užrašyk, kokios Tavo namas spalvos.

Mano namas

.....

.....

Užduotis laisvalaikiui. Nupiešk stebuklingą namą. Pasirink, kas jame gyvens:

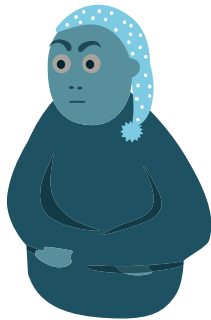
Kalėdų Senelis, drakonai, arkliukai poniai, princesės, lėktuvėliai, PROTĖVIS BALTAS, Sapnas, žuviukas Nemo, Kempiniukas.

MOKAUSI PASAKOTI APIE DETALES

Mergaitei ir Sapnui atrodo, kad aprašyti pastato bendrą vaizdą nepakanka. Kodėl? Nelabai įdomu? Taip, nelabai ...

Kokia priežastis?

Sapnas įsitikinęs, kad atsakymą Tu žinai. Trūksta įdomybių. Trūksta detalių, kurios daro pastatą ypatingą.

Įsidėmėk

Detalė – kokia nors sudedamoji daikto ar pastato dalis. Detales reikia aprašyti nuosekliai. Jas geriausia atskleisti, lyginant daiktą ar pastatą su kitais panašiais daiktais ar pastatais.

Žaidimas „Kuo daugiau detalių“.

I dalis. Klasėje vieni kitiems papasakokite apie savo mokyklos išorę. Pamėginkite visi kartu atsakyti į klausimus. Padalykite klasės lentą į dvi dalis. Vienoje lentos pusėje parašykite atsakymus.

- Kokios mokyklos durys?
- Kokios durų rankenos?
- Ar yra išoriniai laiptai?
- Kokie mokyklos langai? Kiek jų yra?
- Gal langai turi langines?
- Ar yra balkonų?
- Gal balkonuose auga gėlės?
- Kiek lietvamzdžių turi mokykla?
- Koks mokyklos stogas?
- Gal ant mokyklos stogo yra stoglangių? Jei taip – kiek?
- Gal ant stogo yra kaminų? Jei taip – kiek?

II dalis. Su mokytoja ar mokytoju išeikite į lauką ir neskubėdami apžiūrėkite mokyklą iš išorės. Dabar dar kartą atsakykite į tuos pačius klausimus. Atsakymus užrašykite kitoje lentos pusėje.

Palyginkite atsakymus. Kurie iš jų tikslesni? Štai kaip svarbu būti pastabiam ar pastabiai!

Palygink mokyklos vaizdą su žmogaus išvaizda:

Mokyklos stogas – kaip kepurė.

Langai – kaip akys.

Durys –

Laiptai –

Balkonai –

Kaminai –

Aprašyk Tau patinkančio pastato detales. Pagalvok, kuo tos detalės – durys, langai, stogas – skiriasi nuo kitų pastatų durų, langų, stogų. Jos gali skirtis: dydžiu, forma, skaičiumi, spalva ir kt. Būtų puiku, jei palygintum namo detales su žmogaus išvaizda.

PAVYZDYS:

Mano namo langai yra apvalūs. Kitų namų langai dažniausiai yra kvadratiniai.

Mano močiutės namo durys žalios. Jos turi du langelius lyg akytes. Kitų namų durys dažniausiai pilkos.

Valdovų rūmų stogas panašus į karūną. Kitų namų stogai dažniausiai panašūs į kepurę.

Kuo man patinkantis pastatas skiriasi nuo kitų pastatų

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

*** Ant didelio popieriaus lapo nupiešk mokyklą.**

Po piešiniu parašyk, kiek langų ir lauko durų turi Tavo mokykla.

MOKAUSI IŠREIKŠTI SAVO NUOMONĘ

Papasakojai arba nupiešei pastato visumą ir detales.
Tavo parašytą tekstą papuošė namo ir žmogaus išvaizdos palyginimai.

Bet kažko trūksta.

Kaip manai, ko?

Atsakymą Tu žinai. Trūksta įdomiausio dalyko. Tavo nuomonės. Mergaitė ir Sapnas nežino, kodėl Tu pasirinkai būtent šitą pastatą.

! Įsidėmėk

Jei nori pasakyti savo nuomonę, turi pats ar pati savęs paklausti:

- Ką aš jaučiu, žiūrėdamas ar žiūrėdama į pastatą?
- Ar jis man patinka?
- Ar nepatinka?
- Kodėl pastatas man patinka arba nepatinka?
- Gal jis man ką nors primena?
- Gal jo spalva yra mano mėgstamiausia?
- Gal su juo yra susiję blogi prisiminimai?
- Gal tiesiog aš manau, kad jis yra labai reikalingas?

Nuomonė – ką žmogus pats mano apie jį supantį pasaulį.

* Pagalvok, kodėl pastatas, apie kurį pasakojai arba nupiešei, Tau patinka. Savo atsakymą pažymėk kryžiuuku:

- Man šis pastatas patinka, nes yra labai gražus.
- Man šis pastatas patinka, nes jis išsiskiria iš kitų pastatų.
- Man šis pastatas patinka, nes jis yra labai didelis.
- Man šis pastatas patinka, nes jis puošia miestą.
- Man šis pastatas patinka, nes su juo susiję daug prisiminimų.
- Man šis pastatas patinka, nes kai jį pamatau, man pasidaro linksma.

Ar žinotai, kad Prancūzijos imperatorius Napoleonas pamatė Šv. Onos bažnyčią Vilniuje. Jis panoro ant delno nusinešti ją į Paryžių.

Skryryba

Sakinio viduryje prieš *nes* visada rašomas kablelis.

MOKAUSI PAPASAKOTI APIE PASTATĄ

Puiku. Tu pasirengi aprašyti pastatą. Prisimink:

1. Kiekvienas aprašymas turi turėti: pradžią, dėstymą, pabaigą.
2. Kiekvieną sakinį Tu turi pradėti rašyti iš didžiosios raidės.

Nupiešk ir aprašyk savo pasirinktą pastatą. Užrašyk jo pavadinimą. Tau padės trijų žingsnių planas.

Pirmas žingsnis – pradžia. Pradėk taip:

Aš noriu papasakoti apie

Toliau pristatyk savo aprašomą pastatą. Tau padės klausimai:

- Koks tai pastatas?
- Kur jis stovi?
- Kada Tu jį matei? O gal matai kiekvieną dieną?
- Kodėl Tu pasirinkai šį pastatą?

Antras žingsnis – dėstymas. Būk nuoseklus ar nuosekli!

Aprašyk pastato bendrą vaizdą: dydį, formą, spalvą, iš kokių medžiagų jis pastatytas.

Iš apačios į viršų aprašyk pastato detales:

- duris,
- langus,
- balkonus,
- stogą,
- kaminus,
- kitas įdomias detales.

Parašyk, kodėl pastato detalės yra įdomios, kuo atkreipia dėmesį. Palygink jas su žmogaus kūno dalimis.

Trečias žingsnis – pabaiga.

Parašyk savo nuomonę apie pastatą. Kodėl pastatas patinka? Patark draugams ir draugėms jį apžiūrėti.

Mėgstamas pastatas

.....

Mano pasirinktas pastatas yra

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Dar kartą atidžiai perskaityk Literatūrinių tekstų knygos skyrių apie Mergaitės apsilankymą Vilniuje. Prisimink, kokius bokštus aplankė Mergaitė ir Sapnas. Sudaryk lankytinų Vilniaus vietų sąrašą – ekskursijos po Vilnių maršrutą. Pasiūlyk jį savo draugams ir draugėms.

Vilnius yra Lietuvos sostinė. Tai labai gražus miestas.

Kai jame lankysitės, būtinai turite pamatyti:

1. Gedimino pilį;

2. Valdovų rūmus;

3. Vilniaus universitetą;

4.

5.

6.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

sostinė, Vilniaus rotušė, prezidentūra, Vilniaus katedra, Valdovų rūmai, Televizijos bokštas, Trijų kryžių kalnas

Aš jau moku!

*

Išmoku užrašyti spalvų pavadinimus!

Įsivertink, ko išmokai, žaisdamas saldainių žaidimą. Jei užduotis buvo sunki, dėk 3 raudonus saldinius, jei vidutiniška – 2 geltonus saldinius, jei lengva – 1 žalią saldainį.

- Ar buvo smagu mokytis rašyti spalvas?
- Ar patiko piešti namą, užrašyti jo spalvas?
- Ar patiko pagal spalvas tvarkyti spintą?
- Ar sunku pasakoti apie pastatą?

Kokios spalvos saldainių surinkai daugiausia? Pasivaišink su draugais.

Išmoku pasakoti apie pastatą!

Parašyk, kokias užduotis buvo sunkiausia atlikti, kokias lengviausia, kokios užduotys buvo įdomiausios, o kokios nuobodžiausios. Kodėl?

Sunkiausios užduotys	Lengviausios užduotys	Įdomiausios užduotys	Nuobodžiausios užduotys
Kodėl?			

NUOTYKIAI VILNIUJE

MOKAUSI BENDRAUTI

Kai tik Sapnas paliečia Mergaitės ranką, ji kalbos takais ir labirintais gali keliauti, kur tik užsimano ir kaip tik jai patinka. Mergaitė gali atsidurti bet kurioje pasaulio vietoje, bet kuriuo laiku, ir ateityje, ir praeityje. Ji gali sklęsti ant debesų, skristi raketa, nardyti vandenyse ar šokinėti bokštų smailėmis.

Ir dabar štai jie abu su Sapnu sėdi mataruodami kojomis ant Katedros stogo ir stebi, kaip apačioje zuja dailūs automobiliai ir ryškūs autobusai. Apačioje vaikštinėja žmonės, panašūs į spalvingas išsipuošusias ir kažkur skubančias skruzdes. Iš aukštai gražiai matosi tarp skubančiųjų išsiskiriantys lėti vaikštinėtojai, kurie už pavadėlių vedasi šuniukus. Šuniukai tampo savo šeimininkus į visas puses. Jie iš viršaus atrodo kaip iš duonos trupinių nulipdyti žaisliukai.

O kas gi ten? Sapnas mostelėjo ranka ir Mergaitė suprato, ką jis pamatė apačioje. Tai buvo Mergaitės Teta. Mergaitė ją atpažino iš nuotraukų ir artimųjų pasakojimų. Tetą primenanti moteris kažkur skubėjo Gedimino prospektu. Moteris buvo apsivilkus raudona suknele ir apsigobus marga skara. Ji aiškiai matėsi minioje. Mergaitę apėmė nenumaldomas noras susitikti su Teta. Ji nieko nelaukdama čiupo Sapną už rankos ir su šūksniu: „Teta! Teta!“ ėmė sklęsti žemyn. Nespėjo nė mirktelei, kai jie jau buvo ant žemės ir nusivijo moterį raudona suknele.

Katedros aikštė

Paviję RAUDONĄJĄ SUKNELE, Mergaitę ir Sapnas suprato klydę – tai buvo kita moteris.

Jiedu nukurnėjo atgal į Gedimino prospektą. Tetos ir čia nesi-matė. Mergaitė su Sapnu pasileido link Mindaugo tilto, kuris jungia Neris upės krantus. Ir ten Tetos nerado.

Sapnas lakstė gatvėmis, blaškėsi į visas puses, tempdamas Mergaitę už rankos, kol jie pasiklydo.

Gedimino prospektas

Karaliaus Mindaugo tiltas

Lietuvių kalboje yra labai daug žodžių, kurie ne tik reiškia judėjimą, bet ir parodo, kaip judama!

Zuiti, zuja, zujo – smarkiai visur judėti, sukinėtis.

Vaikštinėti, vaikštinėja, vaikštinėjo – lėtai šen ir ten vaikščioti. Kas lėtai šen ir ten vaikščioja, yra **vaikštinėtojai**.

Nukurnėti, nukurna, nukurnėjo – greitai, energingai nubėgti.

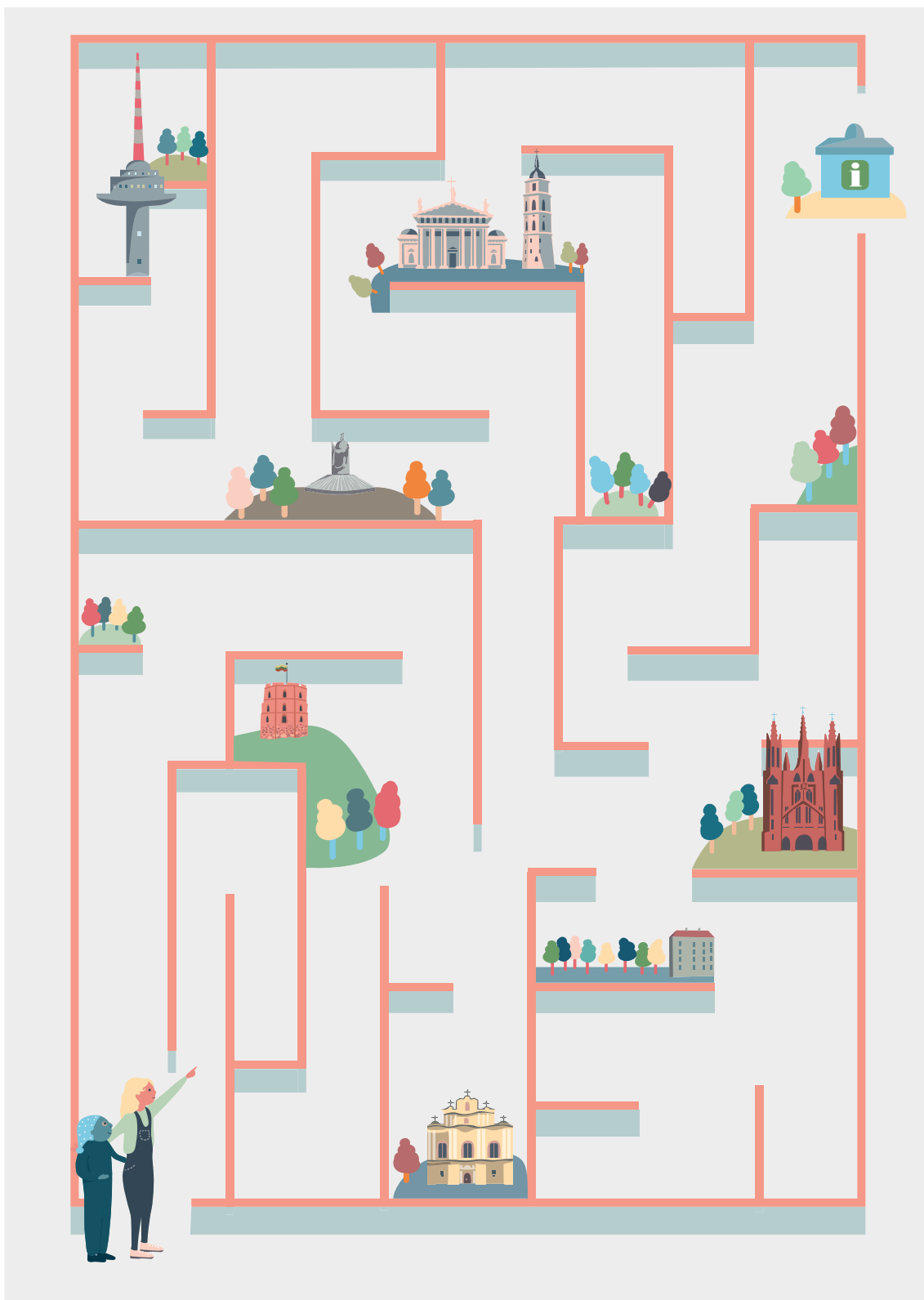
Blaškytis, blaškosi, blaškėsi – neramiai bėgioti į visas puses.

PATARIMAS: jei miesto centre nežinai, kur eiti, paklausk policininko arba dairykis turistams skirtų rodyklių. Rask rodyklę į Turizmo informacijos centrą. Turizmo informacijos centre visada Tau padės rasti kelią.

Padėk Mergaitei ir Sapnui rasti kelią į Turizmo informacijos centrą.

BE ADRESO NERASTUME VIENI KITŲ. MOKAUSI UŽRAŠYTI ADRESĄ

Mergaitė ir Sapnas pasiklydo Vilniuje. Kaip jie suras Mergaitės Tetą?

Mergaitė pagalvojo, pagalvojo ir nusprendė parašyti mamai trumpąją žinutę mobiliuoju telefonu, kad paklaustų Tetos adreso Vilniuje. O Tu ar moki parašyti savo adresą?

ADRESAS susideda iš:

- gatvės pavadinimo,
- namo numerio,
- jei name yra keli butai – buto numerio,
- miesto pavadinimo,
- miesto kodo,
- šalies pavadinimo.

Parašyk savo adresą.

Mano adresas yra

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

! Įsidėmėk

Jei rašai laišką arba atvirlaiškį ir siunti jį paštu, Tau reikės tokios informacijos:

- vardo ir pavardės to arba tos, kuriam arba kuriai siunčiamas laiškas,
- gatvės, kurioje gyvena Tavo draugai ar giminės, pavadinimo,
- namo numerio,
- jei name yra keli butai – buto numerio,
- miesto pavadinimo,
- miesto kodo,
- šalies pavadinimo.

Parašęs ar parašiusi kam nors laišką, visada turi užrašyti draugo, draugės ar giminės adresą ir savo atgalinį adresą.

Pažiūrėk, kaip Sapnas atvirlaiškiu kvietė į svečius savo tetą Nuotaiką iš Ambritanijos.

Bonas Sapnas
Šventųjų Žalčių gatvė
Namai 5, butas 14
Ažuolynas AŽ-2497
Baltų karalystė

Mieļoji Teta,
atvažiuok į svečius.
Sapnas

Tetai Nuotaikai
Ekologinių daržovių gatvė
Namai 11
Šlibiniškės DI-24
Ambritanija

! Rašyba

Šalių, miestų, gatvių, prospektų, aikščių, tiltų pavadinimai visada rašomi didžiąja raide. Jeigu pavadinime yra du ar daugiau žodžių, didžiąja raide rašomas tik pirmasis.

Lietuva, Vilnius, Pilies gatvė, Gedimino prospektas, Mindaugo tiltas, Katedros aikštė.

! Įsidėmėk

Kai rašai laišką, atvirlaiškį ar trumpąją žinutę, turi laikytis mandagumo ir rašybos taisyklių.

Laišką, atvirlaiškį ar trumpąją žinutę pradėk kreipiniu: Mielas Tėti, Brangioji Močiute, Gerbiamas Dėde, Mano Drauge, Sesute ir panašiai.

Kreipinį mandagu rašyti didžiąja raide.

Jei po kreipinio padėsi kablelį, tęsk laišką, atvirlaiškį, trumpąją žinutę mažąja raide. Jei po kreipinio padėsi šauktuką ar tašką, toliau pradėk rašyti didžiąja raide.

Jei rašai atvirlaiškį ar trumpąją žinutę, stenkis kuo aiškiau perduoti informaciją.

Laiško, atvirlaiškio, trumposios žinutės tekstą pabaik mandagiai.

- **Su geriausiais linkėjimais**
- **Pagarbiai**
- **Viso geriausio**

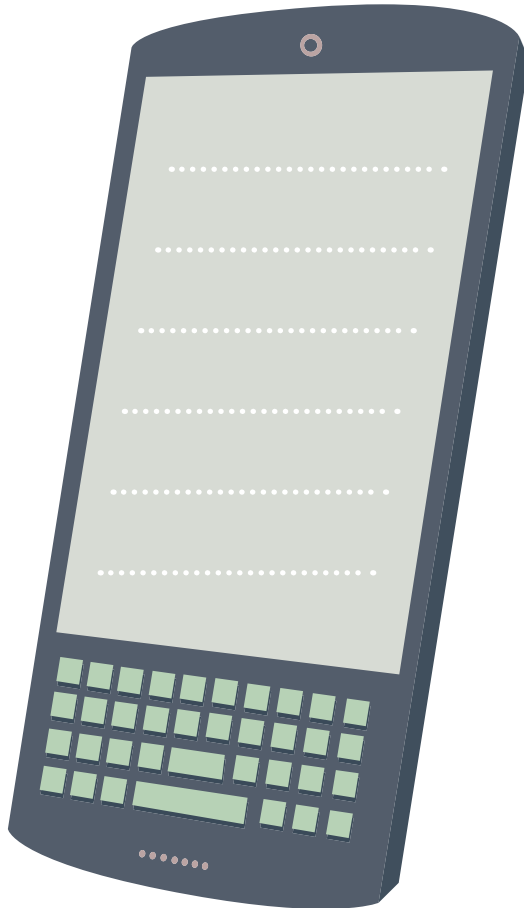
Nepamiršk pasirašyti! Parašyk savo vardą, o jei reikia, ir pavardę.

Namuose sužinok savo giminės nario – senelio, senelės, tetos, dėdės, krikšto mamos, krikšto tėvo, pusbrolio, pusseserės – adresą Lietuvoje. Parašyk atvirlaiškį į Lietuvą. Kad Tavo giminitis arba giminitė džiaugtųsi atvirlaiškiu, pakanka perduoti linkėjimų arba pakviesti į svečius.

Jei turi mobilųjį telefoną, parašyk trumpąją žinutę artimam žmogui ir palinkėk geros dienos. Jei neturi – įrašyk žinutę nupieštame mobiliajame telefone. Kad būtų lengviau, pasižiūrėk, kokią trumpąją žinutę Mergaitė parašė savo mamai.

! **Rašyba**
Elektroninius laiškus ir trumpąsias žinutes rašome lietuviškomis raidėmis
ą, č, ę, è, į, š, ū, ū.

Ar žinėjai, kad *Ė* *ė* yra raidė, kurios neturi kitų kalbų raidynai.

BENDRAVIMO TAISYKLĖS. MOKAUSI POKALBIO ETIKETO

Prisimeni, kaip Mergaitė ir Sapnas lakstė Vilniaus gatvėmis, mėgindami pamatyti moterį raudona suknele – Mergaitės Tetą, kol visai pasiklydo. Laimei, mama atsiuntė Mergaitei Tetos adresą. Ką dabar patartum daryti Mergaitei ir Sapnui?

Tu žinai atsakymą. Reikia pasiklausti kelio.

Kad ko nors pasiklaustum ar pasakytum kitiems žmonėms, su jais turi užmegzti DIALOGĄ.

Dialogas – tai dviejų žmonių pokalbis.

Įsidėmėk

Bendraujant reikia laikytis keleto taisyklių.

Jei žmogų tą dieną matai pirmą kartą, visada pasisveikini:

Labas rytas.

Laba diena.

Labas vakaras.

Kai kreipiesi į vyresnį arba nepažįstamą žmogų, nepamiršti pasakyti:

Atsiprašau.

Jei žmogus Tau padėjo, atsakė į klausimą, baigdamas arba baigdamą pokalbį visada padėkok: Ačiū. Jei tą dieną su žmogumi nebesusitiksi, atsisveikink:

Viso gero.

Sudiev.

Iki pasimatymo.

Pažaiskite žaidimą „Klauseiva ir Visažineiva“. Mandagiai klauskite vienas kito juokingų klausimų.

Štai kaip žaidimą „Klauseiva ir Visažineiva“ žaidė Mergaitė ir Sapnas:

SAPNAS – KLAUSEIVA: Labas rytas! Atsiprašau, gal galiu Tavęs kai ko paklausti?

MERGAITĖ – VISAŽINEIVA: Labas rytas! Žinoma.

SAPNAS – KLAUSEIVA: Kaip manai, ar ruoniai gali boksuotis?

MERGAITĖ – VISAŽINEIVA: Žinoma, kad negali. Juk boksuojamasi rankomis, o ruoniai rankų neturi.

SAPNAS – KLAUSEIVA: Ačiū. Viso gero.

MERGAITĖ – VISAŽINEIVA: Į sveikatą. Viso gero.

DIALOGAS

Mergaitei ir Sapnui žaidimai neberūpi. Mergaitė ir Sapnas pavargę ir išsigandę sugrįžo į Katedros aikštę. Ten jie pamatė policininką ir Mergaitė jo paklausė, kaip nuvykti pas Tetą, kuri gyvena Mokslininkų namuose, Lukiškių gatvėje, šalia Vašingtono aikštės. Policininkas paaiškino, kad jie turi eiti į troleibusų stotelę prie Min-daugo tilto. Tada važiuoti 4 troleibusu iki stotelės, kuri vadinasi „Mokslininkų namai“.

* Pažymėk žmogų, kurio klausum kelio:

- Močiutės, lesinančios balandžius.
- Iš mokyklos grįžtančio berniuko.
- Vaikštinėtojo, vedžiojančio šuniuką.
- Policininko.
- Moters su pirkinių krepšiais.

Susiskirstykite poromis ir paklauskite vienas kito kelio, kaip nueiti į mokyklą.

Užrašyk Mergaitės pokalbį su policininku. Remkis perskaitytu tekstu 59 puslapyje. Nepamiršk, kad Mergaitei reikia nuvykti pas Tetą, o ji nežino kelio. Ko ji klaus policininko? Ką atsakys policininkas? Pokalbio mandagumo taisykles pasikartok 57 puslapyje.

Mergaitė: „Laba diena. Atsiprašau, ar galiu Jūsų paklausti?“

Policininkas: „Laba diena. Klauskite, kas nutiko?“

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Mergaitė ir Sapnas patraukė į troleibusų stotelę. Jie praėjo pro Valdovų rūmus, muziejų, biblioteką. Laikydami eismo taisyklių perėjo sankryžą. Sėdo į 4 troleibusą ir nuvažiavo. Pravažiavo du tiltus per Nerį, Operos ir baletu teatrą, ligoninę, koncertų salę, kino teatrą.

Pagaliau!

Perėję Vašingtono aikštę, jie paskambino į duris ir Teta jas atidarė!

Ar žinotai, kad Vilniuje važinėja troleibusai – elektra varoma transporto priemonė. Dar troleibusai važinėja Rygoje (Latvijoje), Vankuveryje (Kanadoje), Bratislavoje (Slovakijoje), Bostone (Jungtinėse Amerikos valstijose), Liubline (Lenkijoje).

Senasis Vilniaus troleibusas

MOKAUSI RAŠYTI LAIŠKĄ

Teta labai apsidžiaugė pamačiusi svečius. Mergaitė ir Sapnas buvo pavargę ir susijaudinę. Juk tiek nuotykių patyrė. Teta pasiūlė keliautojams kuo greičiau plautis rankas ir sėstis prie stalo.

Mergaitė Tetai papasakojo apie savo nuotykius. Ji papasakojo, kaip jautėsi, kai pasiklydo.

Teta patarė Mergaitei parašyti elektroninį laišką šeimai, kol ji nepamiršo išpūdžių.

Įsidėmėk

Ir popieriniuose, ir elektroniniuose laiškuose žmonės:

- dalijasi informacija,
- pasakoja išpūdžius,
- atskleidžia savo jausmus,
- nori sužinoti, kaip gyvena tas arba ta, kuriam arba kuriai rašomas laiškas.

Laiškas turi tris dalis: kreipinį, turinį, pabaigą.

Kreipinį ir pabaigą Tu jau moki parašyti.

Turinį sukurti Tau padės klausimai:

- Kodėl aš nusprendžiau parašyti laišką?
- Ką svarbiausia noriu papasakoti?
- Ko norėčiau paklausti to ar tos, kuriems rašau laišką?

Perskaityk laišką, kurį parašė savo bičiuliui Sapnui PROTĖVIS BALTAS iš Vilniaus arba paklausk jo. Ką PROTĖVIS BALTAS lankė Vilniuje? Kaip gyvena jo draugai paminklai? Pabrauk laiško kreipinį ir pabaigą.

Mielas Sapne!

Noriu su Tavimi pasidalyti išpūdžiais iš Vilniaus. Jau seniai norėjau ten nuskristi ir susitikti su savo senais draugais kunigaikščio Gedimino ir karaliaus Mindaugo paminklais.

Pagaliau savo planą įvykdžiau. Vilniaus įkūrėjo Gedimino paminklas laikosi gerai. Jo papėdėje visada linksma, nes ten šurmuliuoja jaunimas.

Lietuvos valstybės įkūrėjo karaliaus Mindaugo paminklas nebuvo linksmas. Jam nuobodu. Karaliaus Mindaugo paminklui atrodo, kad prie jo renkasi mažiau žmonių. Aš paguodžiau karaliaus Mindaugo paminklą. Juk jis mato upę Nerį. Upė neleidžia nuobodžiauti, nes ji nuolatos keičiasi. Joje plaukioja baltas garlaisvis. Neryje gyvena antys ir gulbės. Ankstyvą pavasarį Nerimi plaukia ledai. Žinai, Sapne, man pavyko – karaliaus Mindaugo paminklas pralinks mėjo.

Vilniuje patyriau puikių išpūdžių ir gerų jausmų. Labai džiaugiuosi, kad pagaliau išsiruošiau į šią kelionę.

Na, o kaip laikaisi Tu? Kada ruošiesi keliauti į Lietuvą? Parašyk man. Nekantriai lauksiu.

Su geriausiais linkėjimais!
BALTAS

Šurmuliuoti, šurmuliuoja, šurmuliavo – linksmi, triukšmingai leisti laiką.

Nuobodžiauti, nuobodžiauja, nuobodžiaavo – nuobodžiai, neįdomiai leisti laiką.

Guosti, guodžia, guodė (ką?) – maloniais žodžiais ką nors liūdin-tį ar liūdinčią raminti.

Paguosti, paguodžia, paguodė (ką?) – maloniais žodžiais ką nors liūdin-tį ar liūdinčią nu-raminti.

Pralinksmėti, pralinks mėja, pralinks mėjo – nustoti liūdėti, pasijusti linksmesniam ar linksmesnei.

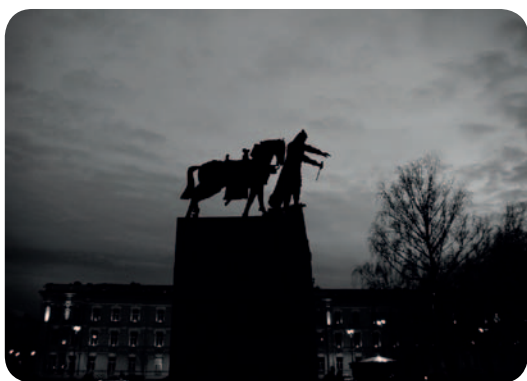
Padėk Mergaitėi pasirengti rašyti laišką šeimai. Kad jai būtų lengviau, užpildyk lentelę. Drąsiai fantazuok.

DALIJIMASIS INFORMACIJA	ĮSPŪDŽIŲ PASAKOJIMAS	JAUSMŲ IŠRAIŠKA	SANTYKIŲ PALAIKYMAS
Ką svarbiausio Mergaitė nori pranešti šeimai?	Ką įdomiausio Mergaitė pamatė Vilniuje?	Kokius jausmus Mergaitė patyrė Vilniuje?	Ką Mergaitė norėtų sužinoti apie savo šeimą?
Laimingai nuvyko į Vilnių, susitiko su Teta,	Bokštus, Katedros aikštę, tiltus,	Baime, kad nerastas kelias pas Teta, džiaugsmą, kad mato gražius pastatus,	Ar jie labai jos pasiilgo, kaip mamos sveikata, kaip broliui sekasi mokykloje,

Parašyk laišką savo draugui, draugei ar giminei į Lietuvą ir papasakok apie kokią nors savo kelionę ir jos nuotykius.

A large rectangular area with a dotted orange border, containing horizontal dotted lines for writing.

Kunigaikščio Gedimino
paminklas Vilniuje

Karaliaus Mindaugo
paminklas Vilniuje

Aš jau moku!

*

Išmoku užrašyti adresą!

Prisimink, kaip rašomas adresas.

Įsivertink, kaip Tau pavyko atlikti užduotis

labai gerai

reikėjo pagalbos

nepasisekė

Aš moku mandagiai bendrauti!

Pasikartok svarbiausias mandagaus pokalbio taisykles.

Kaip manai, kodėl svarbu mokėti mandagiai užmegzti dialogą?

.....

Prisimink, kaip rašomas kreipinys. O kaip – laiško pabaiga?

Ar esi rašęs ir rašiusi laiškų bei atvirlaiškių savo artimiesiems?

Kodėl svarbu mokėti parašyti laišką, atvirlaiškį, trumpąją žinutę?

Lietuviška „š“ raidė rašoma su paukščiuku. Kokios dar lietuviškos raidės rašomos su paukščiukais? Kaip jas rašyti trumposiose žinutėse?

.....

Lietuvių kalboje yra raidžių, kurios turi nosines. Parašyk tas raides.

.....

Kokios raidės nėra kitų kalbų raidynuose?

.....

VILNIETĖS TETOS KAMBARIO PASLAPTYS

AŠ KURIU

Tetos namuose Mergaitė ir Sapnas sočiai ir skaniai pavalgė, atsipūtė, papasakojo nuotykius. Mergaitė nedelsdama parašė laišką savo šeimai apie nutikimus Lietuvos sostinėje.

Atėjo vakaras ir Teta paklojo Mergaitei lovytę erdviame kambaryje. Kambaryje buvo senas bufetas, ant kurio stovėjo graži vaza. Ant sienos kabėjo didelis veidrodis ir tyliai tiksintis sieninis laikrodis. Ant dailios spintelės traukė akį senovinė dėžutė. Mergaitė pasigrožėjo senais paslaptینگais daiktais ir užsnūdo.

Sapnas niekada nemiegodavo lovytėje. Kur jis įsitaisė? Atidžiai apžiūrėk Tetos kambarį ir surask, kur miega Sapnas. Pažymėk tą vietą spalvotu flomasteriu.

KASDIENINĖ APLINKA – FANTAZIJOS ŠALTINIS

Mergaitei labai patiko Tetos kambarys. Jai yra įdomu, kokiame kambaryje Tu gyveni?

* **Paveikslėliuose pavaizduoti įvairūs daiktai, kurių būna kambariuose. Perskaityk daiktų pavadinimus. Su spalvotais flomasteriais nupiešk jiems skirtingų spalvų rėmelius:**

- baldus apibrėžk raudonai,
- indus – žaliai,
- meno kūrinius – juodai,
- elektrinius prietaisus – mėlynai,
- žaislus – geltonai,
- stalo įrankius – rudai.

Nupiešk kambarį, kuriame Tu gyveni. Prie daiktų užrašyk jų pavadinimus.

Mano kambarys

STEBUKLINGOS DAIKTŲ ISTORIJS

Mergaitė po kelionės saldžiai miegojo, kol ją pažadino tylus, žemas, sidabrinis balsas. Kas čia vyksta?

Vaje! Atgijo daiktai! Kalba senas Veidrodis!

Mergaitė klausėsi nuostabios Veidrodžio istorijos, bet buvo tokia pavargusi, kad vėl užsnūdo, neišgirdusi jos pabaigos.

Pabaik stebuklingą Veidrodžio istoriją.

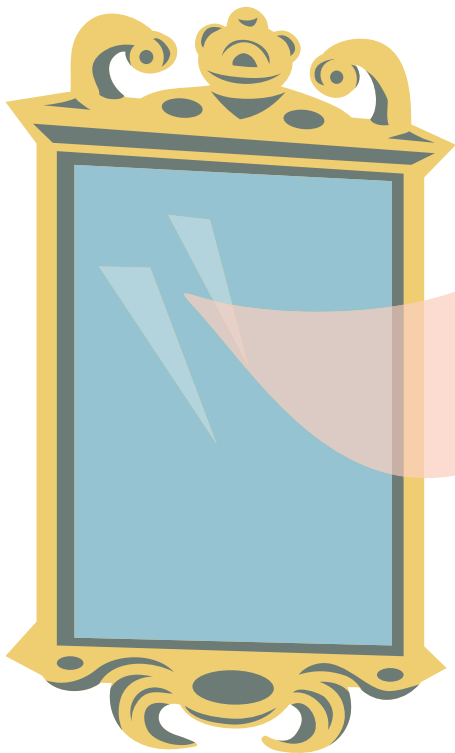
1 žingsnis. Perskaityk arba paklausyk, ką papasakojo senas Veidrodis.

Ž

Svita – kokių žymų asmenį lydintys svarbūs žmonės.

Pamotė – netikra mama.

Sielvartas – didelis liūdesys.

Seno Veidrodžio pasakojimas

Senais senais laikais vienoje karalystėje mane pagamino garsus veidrodžių meistras. Jis nuvežė mane parduoti į turgų. O čia – kur buvęs, kur nebuvęs – ant balto žirgo atjojo karalius su savo svita. Karalius mane nupirko ir parvežė dovanų savo dukrai. Jos vardas buvo Snieguolė. Snieguolė turėjo pamotę, kuri buvo pikta ragana. Ji labai mėgo klausinėti manęs, kas pasaulyje gražiausia.

Aš jai atsakydavau, kad gražiausia yra ji.

Bet užaugo Snieguolė ir tapo pasaulyje gražiausia. Pamotė kartą paklausė manęs to paties klausimo. Aš atsakiau, kad pasaulyje gražiausia yra Snieguolė. Na ir prasidėjo! Dar dabar drebu, prisimindamas tuos įvykius.

Pamotė nusprendė Snieguolę nužudyti. Snieguolė turėjo slapstytis miške. Karalius iš sielvarto susirgo.

Na, bet viskas baigėsi laimingai. Pamotė buvo nubausta. Snieguolė ištekėjo už princo. O mane padovanojo princo motinai, senai išmintingai karalienei. Pas ją aš gyvenau daugelį metų, kol...

2 žingsnis. Atsakyk į klausimus. Jei nežinai atsakymo, apversk knygą.

Kas pasakoja istoriją?	senas Veidrodis
Kur vyko seno Veidrožio istorija?	vienoje karalystėje
Kada vyko seno Veidrožio istorija?	senų senovėje
Kas yra šios istorijos veikėjai?	veidrožių meistras karalius pamotė ragana Sniegule princas princų motina
Ką jie veikė šioje istorijoje?	pagamino ir pardavė veidrodį nupirko veidrodį padovanavo jį Sniegulei klausinėjo veidrožio nuspėdė nuzudyti Sniegule gavo dovanų veidrodį slapstėsi miške ištėkėjo už princą vedė Sniegule

3 žingsnis. Sugalvok stebuklingos istorijos pabaigą, kaip Veidrodis pateko į Tetos namus? Tau padės žodžiai apačioje.

svečiai, laivas, audra,
atvykėlis iš Baltijos,
vienuolis, protėvis,
pamotė, prosenelis,
prosenelė

Veidrodžio istorijos pabaiga

Lined writing area with horizontal dotted lines and an orange dotted border.

AŠ KURIU STEBUKLINGĄ ISTORIJĄ

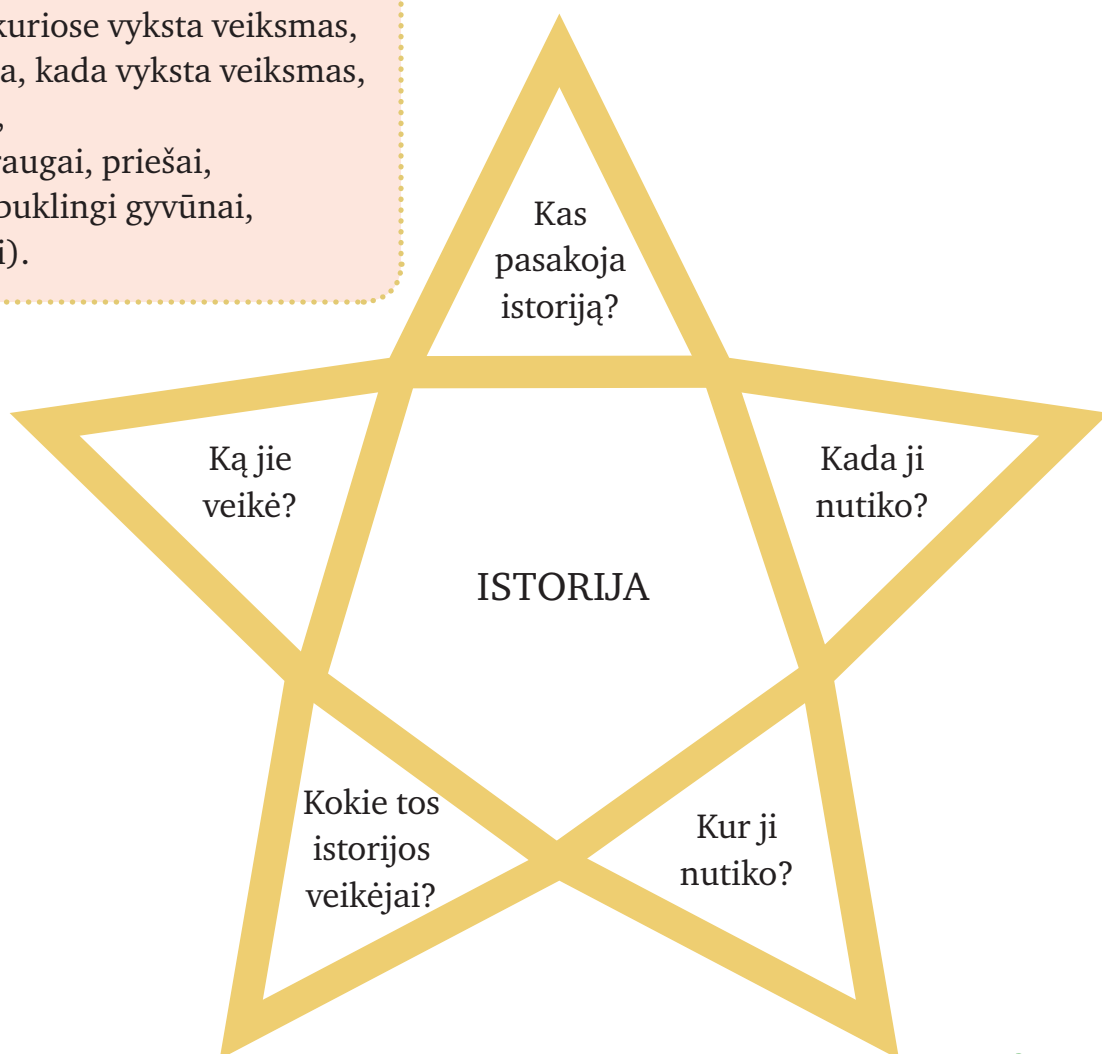
Stebuklai ir nuostabios istorijos yra šalia mūsų. Jos glūdi visur: aplinkoje, kasdiniuose daiktuose, gamtoje, žmonių santykiuose. Būti kūrėju ar kūrėja reiškia pamatyti nuostabius dalykus ten, kur jų dar niekas kitas nepamatė. Ir, žinoma, mylėti lietuvių kalbą ir jos mokytis. Ji atskleidžia nepakartojamą lietuvišką pasaulį su jo stebuklais ir nuotykiais. BŪK KŪRĖJAS ar KŪRĖJA!

Papasakoti stebuklingą istoriją Tau visada padės penki klausimai, kuriuos gali įsivaizduoti kaip penkiakampę žvaigždę.

! Įsidėmėk

Kiekvienoje istorijoje turi būti:

- veikėjas arba veikėjai,
- vieta arba vietos, kuriose vyksta veiksmas,
- laikas ar laiko kaita, kada vyksta veiksmas,
- įvykis arba įvykiai,
- įvykių dalyviai (draugai, priešai, pagalbininkai, stebuklingi gyvūnai, stebuklingi daiktai).

Jei Tau patiko stebuklinga Veidrodžio istorija, sukurk dar vieną apie tai, ką pasakojo Vaza, stovinti ant Tetos bufeto. Ši užduotis yra dviejų lygių – gali pasirinkti labiausiai tinkamą.

* 1 lygis. Sukurk istoriją „Vaza ir stebuklinga gėlė“, kurią papasakosi savo šeimai. Pavaizduok ją piešinyje ant didelio popieriaus lapo.

2 lygis. Sukurk Vazos istoriją pasinaudodamas ar pasinaudodama lentele – pagalbininke. Tau padės klausimai ir žodžiai lentelėje.

Kas istorijos veikėjas ar veikėja? Ar jis arba ji pats / pati pasakoja istoriją? Kuo jis ar ji ypatingas / ypatinga? Kaip jis arba ji atrodo?	Vaza Sena, graži, stebuklinga, išmintinga, laiminga
Iš kur vaza atkeliavo?	Meksika, Aliaska, Afrika, Indija, Latvija, Ambritanija, Ažuolynas
Kada vyko pasakojami įvykiai?	Seniai seniai, prieš šimtą metų, ateityje
Kokie įvykiai nutiko, kol vaza pasiekė Tetos namus?	Pagrobė piratai, pateko į kompiuterinį žaidimą, pabuvojo kosmose, vandenyno dugne, miške, Lobių saloje
Kas tuose įvykiuose dalyvavo?	Virėja, kunigas, mokytoja, karalienė, bitininkas, Protėvis Baltas

Stebuklinga Vazos istorija

Tetos namuose gyveno Vaza. Ji buvo

.....
.....

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

KURIU EILĖRAŠTĮ

Paryčiais Mergaitę vėl pažadino balsas. Šį kartą jis buvo duslus, prikimęs, lyg peršalusio žmogaus. Ji įsiklausė. Kalbėjo Laikrodis. Jis deklamavo eilėraštį.

Perskaityk ar paklausyk eilėraščio, kurį deklamavo senas laikrodis.

Laikrodžių dirbtuvė

VIOLETA PALČINSKAITĖ

Dejavo senas laikrodis:
– Nelaimė, tiku taku.
Esu aš senas laikrodis,
Atvykęs čia nuo Trakų.

Esu garbingas laikrodis,
Aš niekam nemeluoju.
Dabar truputį šlubčioju,
Vėluoju – negaluoju.

Esu iš kito šimtmečio.
Matai auksinį gaidį?
Esu iš kito šimtmečio,
Bet vis dar noriu eiti.

Atsakyk į klausimus:

- Kas nutiko senam laikrodžiui?
- Kodėl jo ūpas buvo blogas?
- Ko jis labiausiai norėjo?
- Kas padėjo senam laikrodžiui?
- Kas tas laiko mokslų daktaras?
- Ką jis padarė, kad pradžiugintų seną laikrodį?

Kadais drugelis aikčiojo
Ir ant švytuoklių supos...
Mums gaila seno laikrodžio, –
Jo baisiai blogas ūpas.

Bet laiko mokslų daktaras
Pasuko mažą sraigą,
Ir sutiksėjo laikrodis,
Kai meistras tarė: „Baigta!“

– Einu! – sušuko laikrodis, –
Tiksliausiai – tiku taku.
Garbingas senas laikrodis,
Atvykęs čia nuo Trakų.

Ūpas – nuotaika

Iliustruoti, iliustruoja, iliustravo (ką?) – nupiešti piešinių ar piešinius apie tai, kas pasakojama tekste – eilėraštyje, pasakoje ir kitur.

Šlubčioti, šlubčioja, šlubčiojo – lėčiau eiti dėl skaudančios ar pažeistos kojos. Kai sakoma, kad šlubčioja laikrodis, kuris neturi kojų, norima pasakyti, kad jis lėčiau eina – rodo netikslų laiką.

Vėluoti, vėluoja, vėlavo – nespėti pagal nustatytą laiką. Laikrodis vėluoja tada, kai rodo ne tikslų, o jau praėjusį laiką.

Negaluoti, negaluoja, negalavo – blogai jaustis, nesunkiai sirgti.

Švytuoklė – sieninio laikrodžio dalis, prikabinta prie laikrodžio ciferblato, laikrodžiui einant judanti pirmyn – atgal.

Ciferblatas – laikrodžio dalis, ant kurios yra valandas rodantys skaičiai ir, jei laikrodis mechaninis, rodyklės.

Sraigtas – metalinė trumpa lazdelė su galvute ir įpjovomis. Detalė, naudojama mechanikoje.

* Iliustruok eilėrašį. Nupiešk seną, dejuojantį, bet labai darbštų ir gerą laikrodį.

Senas laikrodis

Pasimokyk kurti ypatingą eilėrašį. Ne bet kokį! Galima kurti trumpus eilėraščius su paslaptimi: pirmos jų eilučių raidės sudaro ŽODĮ. Žiūrėk, kokių eilėraščių sukūrė Sapnas!

Dovana

Vaikas rado dėžę,
Atrakino ją,
Za za za suskambo
Atnešta vaza.

Dainelė apie nelaimingą Sapną

Spintoje gyveno,
Ankštoje truputį,
Pamirštas visų,
Nelaimingas, liūdnas,
Antakius suraukęs
Sapnas be draugų!

Eilėraštis apie tai, kaip ašėjau pas Tetą

Tučtuojau norėjau
Eiti aš pas ją,
Tačiau pasiklydau,
Atėjau nakčia.

Žinoma, šie eilėraščiai nėra poezijos šedevrai, bet kaip smagu juos kurti!

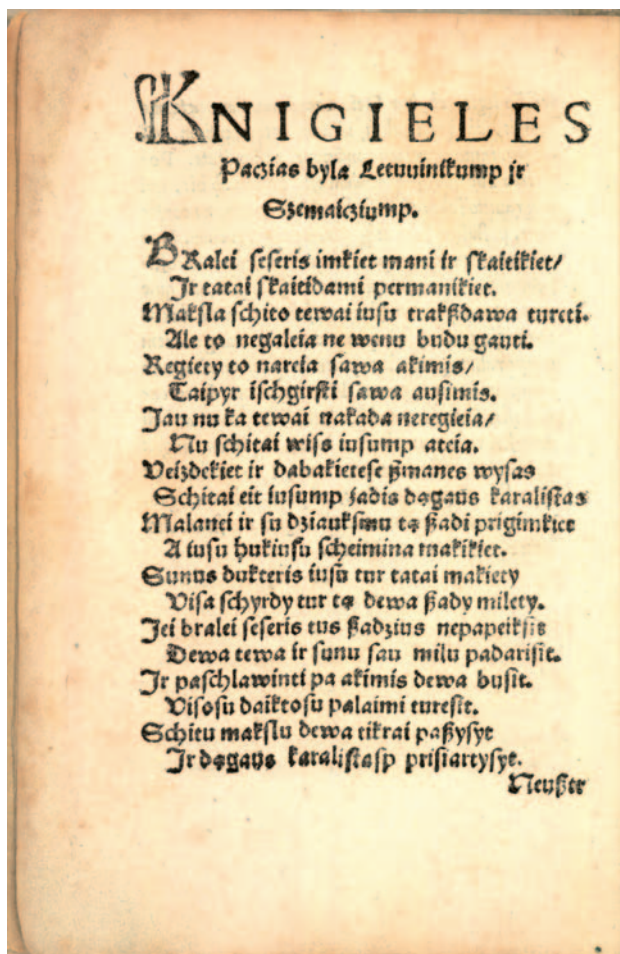
Dainelė apie nelaimingą Sapną – ne apie mane. Aš turiu du puikius draugus – Mergaitę ir Protėvį Baltą.

Poezija – eilėraščių kūrimo menas.

Šedevras – ypač gražus kūrinys.

Ar žinotai, kad pirmosios lietuviškos knygos **Katekizmo** (1547 m.) autorius **Martynas Mažvydas** paslėpė savo vardą ir pavardę tekste. Sudėjus pirmųjų eilučių raides galima buvo perskaityti jo vardą ir pavardę.

Mažvydo Katekizmo pirmasis puslapis

Mokytojos ar mokytojo padedamas arba padedama pamėgink sukurti tokių eilėraščių ir Tu! Tai labai paprasta: vertikalčiai užsirašyk kokį nors žodį ir laisvai eiliuok. Turi žiūrėti dviejų dalykų:

1. Pirmas kiekvienos eilėraščio eilutės žodis turi prasidėti raide, kurią užrašėi.
2. Jei pavyks, pasistenk susieti užrašytą žodį ir eilėraščio temą. Jei bus sunku, paprašyk, kad mokytoja ar mokytojas padėtų. Pasitelk fantaziją!

Aš jau moku!

* Sužinojau, kad aplinka gali būti stebuklinga!

Pasidalykite į dvi grupes:

Kam labiau patinka
eilėraščiai

Kam labiau patinka
stebuklingos istorijos

I grupė sukuria ir padeklamuoja eilėraštį.

II grupė sukuria ir papasakoja stebuklingą istoriją.

Abi grupės pasitarusios tarpusavyje atsako į klausimą, kuo skiriasi eilėraš-
tis nuo stebuklingos istorijos.

Išmokau kurti stebuklingas istorijas ir eilėraščius!

Įsivertink:

Kaip man sekėsi kurti eilėraštį?	Kaip man sekėsi kurti stebuklingą istoriją?
Kodėl?	

SUSITIKIMAS SU GIMINĖMIS LIETUVOS KAIME

DALIJUOSI INFORMACIJA

Stebuklą naktis pasibaigė – o nuostabūs įvykiai – ne. Iš ryto, begeriant kvapnią žolelių arbatą, Mergaitės žvilgsnį patraukė senovinė dėžutė ant spintelės. Teta ją atidarė. Dėžutėje buvo senos ir nelabai nuotraukos.

Oi! Kaip nuostabu! Nuotraukos buvo nespalvotos ir labai gyvos, nors vaizdavo gyvenimą, visai nepanašų į tą, kuri gyvena šiaudien Mergaitė ir Jūs, mieli vaikai. Jose buvo nufotografuoti nepanašūs į miesto gyventojų gyvenimą vaizdai. Nuotraukose nebuvo naujų daiktų, mobiliųjų telefonų, elektroninių žaislų, žaižaruojančių reklamų, spalvingų parduotuvių vitrinų, gražių automobilių ir kitų šiuolaikinės buities daiktų.

Bet jos buvo mielos iki graudulio. Žiūrint į jas, pakvipo šieniu, sušlamėjo medžiai. Gerose žmonių akyse sužybsėjo kažkada seniai gyvento gyvenimo šiluma.

Buitis – kasdieninis žmogaus gyvenimas namuose.

Šienas – sudžiovinta žolė, kuria žiemą šeriami gyvuliai.

Šerti, šeria, šerė (ką?) – maitinti gyvulius.

Graudulys – ašaras keliantis jausmas.

Graudus, graudi – kuris / kuri kelia ašaras.

Graudintis, graudinasi, graudinosi – jaustis, kad tuoj pradėsi verkti.

Nerti, neria, nērė (į ką?) – staigiai liūsti, dažniausiai į vandenį.

Žaižaruoti, žaižaruoja, žaižaravo – ryškiomis šviesomis mirgėti.

Vitrina – didelis langas parduotuvėje, kuriame gražiai sudėtos prekės.

Šiuolaikinis, šiuolaikinė – modernus, moderni, atitinkantis/atitinkanti dabartį.

„Kaip dabar norėčiau į tą seną kaimą, iš kur kilo visa mano giminė,“ – pagalvojo Mergaitė.

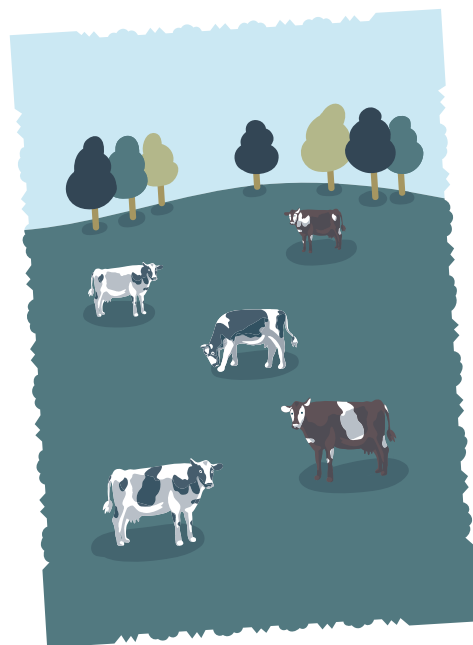
„Ne bėda,“ – tarė Sapnas. Ir paėmęs Mergaitę už rankos nėrė į nuotrauką.

Pažiūrėk kaimo vaizdų piešinius. Parašyk, kokie dalykai, augalai ir gyvūnai rodo, kad šie piešiniai atspindi kaimo gyvenimą.

Pišių aviliai

RENKU ŽINIAS

Ir štai Mergaitė atsidūrė kaime, sodyboje. Joje gyveno jos Dėdė Bitininkas. Jo vaikai buvo šaunus Pusbrolis ir daili Pusseserė. Sodyboje šlamėjo senas sodas, kuriame stovėjo bičių aviliai. Sode augo įvairių vaismedžių, ant kurių šakų noko vaisiai. Už namo plytėjo daržas. Darže augo įvairiausios daržovės.

Ką naujo ir įdomaus čia Mergaitė sužinos ir pamatys?

Sodyba – vieta kaime, kurioje stovi gyvenamasis namas ir visi kiti kaimo gyvenimui reikalingi pastatai.

Bitė – naminis vabzdys, kuris gyvena avilyje, renka nektarą iš gėlių žiedų ir perdirba jį į medų.

Bitininkas – žmogus, kuris augina bites ir kopinėja iš avilių medų, suneštą bičių.

Kopinėti, kopinėja, kopinėjo (ką?) – imti medų iš avilio.

Avilys – nedidelis medinis bičių namelis.

Sodas – vieta, kur auga žmonių pasodinti vaismedžiai ir vaiskrūmiai.

Vaismedžiai – medžiai, kurių vaisius valgo žmonės. Lietuvoje auga obelys, kriaušės, slyvos, vyšnios.

Vaiskrūmiai – krūmai, kurių vaisius valgo žmonės. Lietuvoje auga serbentai, agrastai, aronijos, avietės.

Daržas – žemės plotas, kuriame auginamos daržovės. Lietuvoje auga morkos, burokėliai, agurkai, pomidorai, svogūnai, salotos, česnakai, žirniai, krapai ir dar daug kitų daržovių.

Nokti, noksta, noko – saulėje ir šilumoje iš nevalgomos, neskanios daržovės pavirsti skania ir valgoma.

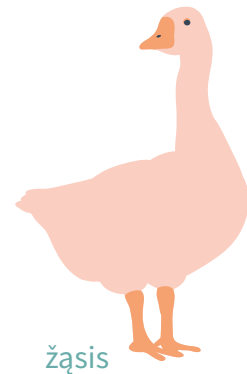
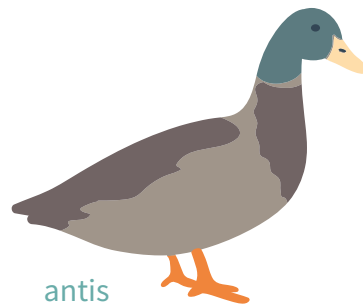

Pagalvok, kokių gyvūnų ir paukščių galima pamatyti kaime. Atidžiai peržiūrėk piešinius. Juose pavaizduoti ne tik naminiai, bet ir laukiniai gyvūnai. Nupiešk jiems skirtingų spalvų rėmelius:

- naminius gyvūnus apibrėžk raudonai,
- naminius paukščius – žaliai,
- laukinius gyvūnus – mėlynai,
- laukinius paukščius – geltonai.

Prie kiekvieno paveiksluko parašyk, kur gyvūnas gyvena:

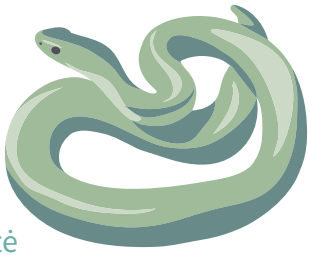
- miške,
- kaime,
- mieste,
- ir kaime, ir mieste.

Šuo gyvena ir mieste, ir kaime.

.....

gyvatė

balandis

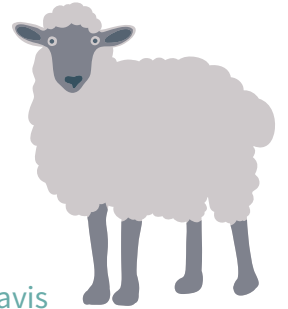
pelėda

vilkas

voverė

avis

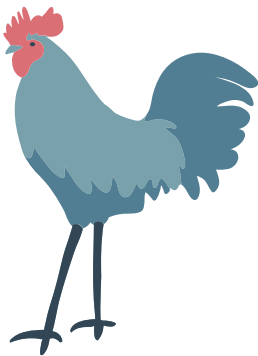
genys

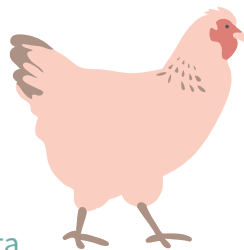
kiškis

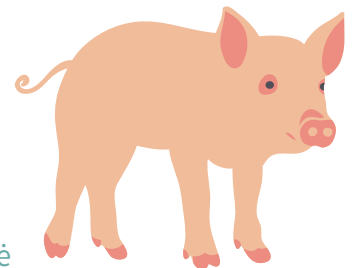
katė

gaidys

višta

kiaulė

Gaidys gyvena kaime.

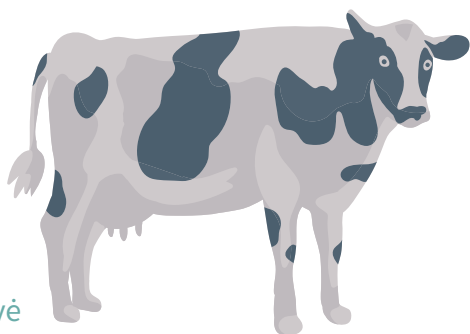
varna

lapė

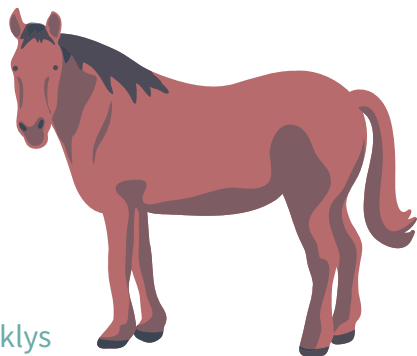
erelis

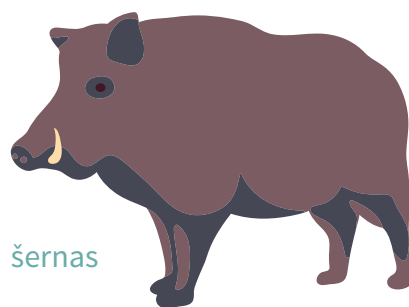
karvė

meška

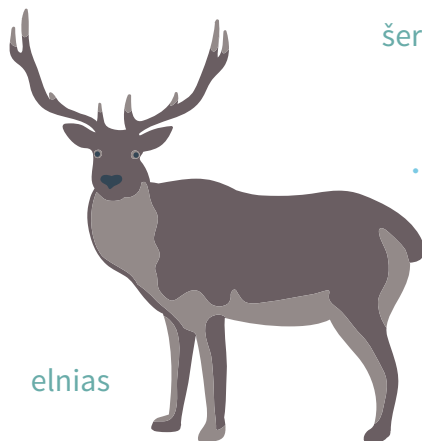

arklys

šernas

Šernas gyvena miške.

elnias

* **Ant didelio popieriaus lapo nupiešk** savo augintinį ar augintinę. Jei tokio ar tokios neturi, nupiešk savo pažįstamą gyvūnėlį: kačiuką, šuniuką, vėžliuką, žuvytę, papūgą. Užrašyk gyvūno vardą. Parašyk ir sakinį apie tai, koks tas gyvūnėlis yra.

Papasakok apie savo augintinį ar augintinę. Pradėti gali taip:

- Aš turiu katę, kurios vardas
- Mano augintinis yra šuo
- Aš neturiu augintinio, bet norėčiau turėti šuniuką

Mano augintinis

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

draugiškas, mielas, tingus, juokingas,
liūdnas, lėtas, greitas, vikrus, didelis, mažas

Dėdės Bitininko sodyboje buvo daug dalykų, kurių nepamatysi mieste. Mergaitė su Sapnu apžiūrėjo sodybą.

Apeik kartu su Mergaite ir Sapnu Dėdės Bitininko sodybą. Garsiai perskaityk tekstą. Tau reikės šių žodžių: kriausių, obelų, aviliai, bitės, šulinio, morkos, agurkai, burokėliai, žirniai, salotos, svogūnai, pomidorai, kiaulės, karvės, avys, vištos, žąsys, kalakutai, sunkvežimis, kombainas, motociklas, džipas, rožės, ramunės, tulpės, šuo.

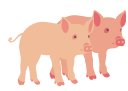

Dėdės sodyboje stovėjo didelis ir gražus medinis namas.

Už jo augo senas sodas, kuriame augo daug ir .

Sode stovėjo , kuriuose gyveno . Dideliame kieme

takelis vedė prie . Už šulinio žaliavo daržas. Darže augo

, , , , , , . Kiemo gale stovėjo

tvartas. Jame gyveno , , , ,

 ir .

Netoli tvarto stovėjo didelis garažas, kuriame buvo daug įvairių mašinų: , , , .

Priešais namą augo dailus dailus darželis, kuriame žydėjo , ir .

Sodybą erdviame voljere saugojo didelis . Jis buvo puikus sargas ir ištikimas vaikų draugas.

Mergaitei patiko Dėdės Bitininko sodyba. Joje Mergaitė jautėsi taip jaukiai, kaip jausdavosi namuose.

Ar žinotai, kad senovines sodybas galima pamatyti Liaudies buitės muziejuje Rumšiškėse. Muziejuje nuolat vyksta įvairios tradicinės lietuvių šventės. Tradiciškai lietuviai švenčia šv. Kalėdas, šv. Velykas, Naujuosius metus, valstybės šventes – Lietuvos valstybės atkūrimo dieną, Valstybės (Lietuvos karaliaus Mindaugo karūnavimo) dieną, Lapkričio 1 dieną lietuviai mini Visų šventųjų dieną. Taip pat lietuviai mėgsta švęsti Jonines, kitaip vadinamas Rasomis, ir Užgavėnes.

Pažiūrėk, kaip vyksta Užgavėnių šventė Gervėčiuose, Baltarusijoje. Šioje šalyje nuo seno gyvena lietuviai.

A. Baltėno nuotrauka

Žaidimas laisvalaikiui. Nebuvai Rumšiškėse? Ne bėda. Jei Tau būtų įdomu sužinoti, kaip Lietuvoje kaimai ir maži miesteliai atrodė ir senais laikais, pažaisk kompiuterinį žaidimą „Pažink seną Lietuvos miestelį“. Pakviesk pažaisti ir savo šeimos narius. Žaidimą gali rasti čia: <http://www.llbm.lt/zaidimas/>

MOKAUSI KURTI DALYKINIUS TEKSTUS

Mergaitė kaime sužinojo labai daug naujų dalykų. Ji susipažino su kaimo gyvenimu. Kaime žmonės yra arčiau gamtos.

Pusseserė pakvietė Mergaitę apžiūrėti daržo ir sodo. Ant namo laiptų stovėjo dvi pintinės, pilnos sodo ir daržo gėrybių.

Parašyk, kokios daržovės ir vaisiai tose pintinėse buvo.

Vienoje pintinėje buvo daug uogų ir vaisių: obuolių,

.....
.....

Kitoje pintinėje buvo daug daržovių: morkų,

.....
.....

Rašyba ir skyryba

Ko buvo? Jei daug įvairių dalykų – morkų, obuolių, kitų vaisių ir daržovių – nepamiršk parašyti **-ų** žodžio gale.

Kai vardiji tos pačios rūšies dalykus, kad juos atskirtum, po kiekvieno jų padėk **KABLELĮ**.

Dėdė Bitininkas pakvietė Mergaitę ir Sapną pasivaišinti medumi. Medus labai saldus! Ir labai skanus su lietuvišku baltu sūriu ir šviežiais agurkais. Dėdė Bitininkas papasakojo apie bites.

Mergaitė sužinojo tiek daug naujų dalykų. Ji nusprendė elektroniniu paštu pasiųsti įdomių informacinių žinučių į mokyklos internetinę svetainę.

Pirmoji žinutė, kuria Mergaitė nekantravo pasidalinti su klases draugais savo šalyje, buvo apie bites. Mergaitė nusprendė pasiremti Dėdės Bitininko informacija.

Įsidėmėk

Dėdės Bitininko pasakojimas yra informacija. Informacija mums padeda pažinti pasaulį. Tai įvairių žinių perdavimas.

Kad perduotume žinias, reikia žinoti:

- kokias žinias norime perduoti,
- kodėl jas norime perduoti,
- ar tos žinios patikimos.

Šį kartą Tau reikės apriboti fantaziją. Žinios turi būti tikslios!

Taip pat Tau prireiks geros atminties ir tikslumo.

Perskaityk dėdės Bitininko informaciją arba paklausyk jos.

Bitės yra labai darbštūs vabzdžiai. Jos skraido po pievas ir laukus. Bitės iš gėlių žiedų renka nektarą, kurį perdirba į medų. Medus yra labai skanus ir vertingas produktas. Taip pat bitės gamina žmogui reikalingą vašką ir kitus naudingus produktus.

Kad šie vabzdžiai yra labai naudingi, žmonės pastebėjo labai seniai ir ėmė jais rūpintis. Senovėje žmonės laikydavo bites medžių drevėse. Vėliau bitininkai ėmė kalti iš medžio joms pritaikytus nedidelius namelius – avilius. Žmonės kopinėja bičių medų, kurio jos vasarą daug prineša. Tačiau žiemą, kai bitėms pritrūksta maisto, bitininkai jas maitina cukrumi.

Bitės gyvena kaip labai draugiška šeima, kuriai vadovauja bičių motinėlė. Kartais avilyje gimsta nauja motinėlė. Dvi bitės motinėlės valdžia nesidalija. Viena jų, pasikvietusi į kelionę dalį avilio bičių darbininkių, išskrenda naujų namų ieškoti. Tai vadinasi spiečius.

Žmogus, kuris bičių spiečių suranda ir apgyvendina savo avilyje, būtinai turi pranešti apie tai bitininkui, iš kurio avilio spiečius išskrido. Naujasis spiečiaus savininkas turi padovanoti buvusiam medaus. Taip du bitininkai tampa bičiuliais. Bičiulystė labai senas ir gražus lietuvių paprotys.

Lietuvoje labai populiarius liepų žiedų ir grikių medus. Grikių medus labai retas, todėl jis garsina Lietuvos bitininkus visame pasaulyje.

Vabzdys – skraidantis vabalas.

Nektaras – gėlių žiedų sultys.

Produktas – koks nors dalykas, atsiradęs dėl žmogaus darbo.

Vaškas – bičių pagaminama medžiaga, iš kurios jos daro korius – indelius medui.

Spiečius – iš seno avilio išskridusios bitės, kurios ieško naujo avilio.

Paprotys – iš senų laikų atėjęs vienos tautos žmonių susitarimas kokius nors darbus atlikti arba įvykius pažymėti tam tikru sutartu būdu.

Bičiulis, bičiulė – seniau bitininkas ar bitininkė, kuris ar kuri pasidalijo bitėmis. Dabar – draugo ar draugės pavadinimas.

Liepa – lapuotis medis, augantis Lietuvoje. Žydi liepos mėnesį gardžiai kvėpiančiais žiedais.

Grikliai – augalas, iš kurio gaunamos grikių kruopos.

Garsinti, garsina, garsino Lietuvą – daryti, kad visi apie Lietuvą sužinotų kuo daugiau.

Parašyk informacinę žinutę apie bites Mergaitės mokyklos interneto svetainei. Remkis Dėdės Bitininko pasakojimu – atpasakok jį raštu. Kad būtų lengviau, pirmiausia išnagrinėk atpasakojimo planą ir pasikartok sunkesnius, naujai išmoktus žodžius. Pasakodamas gali žiūrėti į planą.

Ką atpasakosiu?	Reikalingi žodžiai
1. Kas yra bitės? Ką jos gamina?	Vabzdžiai, nektaras, produktas, vaškas
2. Kaip žmogus rūpinasi bitėmis?	Drevės, aviliai
3. Kaip bitės gyvena avilyje?	Bičių motinėle, spiečius
4. Ką senovėje reiškė būti bičiuliais?	Bičiulis, paprotys
5. Koks medus garsina Lietuvos bitininkus pasaulyje?	Liepos, grikliai

Bitès

Lined writing area with 20 horizontal dotted lines.

LIETUVIŠKAS RECEPTAS

Vakare Mergaitė, Sapnas, Pusbrolis ir Pusseserė susėdo valgyti šaltibarščių su bulvėmis ir tik ką iš daržo parneštais krapais.

Ar žinotai, kad šaltibarščiai yra vienas populiariausių valgių Lietuvoje vasarą. Su šeimos nariais jų gali pasigaminti.

Perskaityk lietuviškų šaltibarščių receptą. Papasakok, ar Tavo šeima gamina šaltibarščius. Kada juos valgai? Ar juos mėgsti? Palygink šaltibarščius su kitais mėgstamais valgiais. Kokių receptų žinai? Užrašyk savo mėgstamo patiekalo receptą.

Lietuviškų šaltibarščių receptas

JUMS REIKĖS:

2 stiklinių savo sultyse marinuotų tarkuotų burokėlių,
3 kiaušinių,
1 didelio agurko,
keleto svogūnų laiškų,
keleto krapų,
1 litro kefyro arba rūgpienio,
druskos

1. Kiaušinius kietai išvirkite, atvėsinkite, nulupkite ir supjaustykite.
2. Agurkus nuplaukite ir supjaustykite.
3. Susmulkinkite krapus ir svogūnų laiškus.
4. Nuo burokėlių nusunkite skystį ir sukrėskite juos į didelį dubenį.
5. Suberkite smulkintus agurkus, žalumynus, kiaušinius.
6. Supilkite kefyrą arba rūgpienį. Jei mėgstate skystesnius šaltibarščius, galite įpilti atšaldyto virinto vandens.
7. Pagal skonį pasūdykite, galima įdėti grietinės, valgykite su su karštomis bulvėmis.

Skanaus!

Mano receptas

Ž

Užvirti, užverda (ką?), **užvirė** (kas?) – naudojant karštį pasiekti, kad skystis (vanduo, pienas, sriuba, troškiny, kompotas) pradėtų kunkuliuoti.

Atvėsinti, atvėsina, atvėsino (ką?) – pasiekti, kad karštas valgis, veikiamas neaukštos temperatūros, pavirstų šiltu arba vėsiu.

Nulupti, nulupa, nulupo (ką?) – nuimti ko nors (vaisiaus, daržovės) odą.

Supjaustyti, supjausto, supjaustė (ką?) – peiliu padalyti į kelias dalis.

Susmulkinti, susmulkina, susmulkino (ką?) – peiliu ar kitu aštriu daiktu ką nors padalyti į daug labai mažų dalelių.

Nusunkti, nusunkia, nusunkė (ką?) – nupilti skystį, kuriame buvo koks nors valgis.

Sukrėsti, sukrečia, sukretė (ką?) – kokius nors sulipusius produktus pakratant sumesti iš vieno į kitą indą.

Suberti, suberia, subėrė (ką?) – palenkus indą kokius nors nesulipusius produktus perdėti į kitą indą.

Supilti, supila, supylė (ką?) – palenkus indą leisti skysčiui subėgti į kitą indą.

Marinuoti, marinuoja, marinavo (ką?) – paruošti valgį su kokia nors rūgštimi (actu, citrinos rūgštimi, kefyru, marinatu).

Tarkuoti, tarkuoja, tarkavo (ką?) – su specialiu įrankiu – tarka – sutrinti kokį nors produktą į smulkią masę.

Pasūdyti, pasūdo, pasūdė (ką?) – į patiekalą įberti druskos.

Įpilti, įpila, įpylė (ką?) – palenkus indą šiek tiek skysčio nulieti į kitą indą.

AŠ JAU GALIU SUKURTI PASAKĄ

Vakare Mergaitė, Sapnas, Pusbrolis ir Pusseserė nusprendė nežiūrėti televizoriaus, nežaisti kompiuterinių žaidimų, nenaršyti mobiliuosiuose telefonuose, o sekti pasakas. Mergaitė pasiūlė sekti pasakas apie gyvulius ir žvėris, nes negalėjo pamiršti dienos išpūdžių.

Tą vakarą pasaką pasekė Pusbrolis.

Perskaityk pasaką, kurią sekė Pusbrolis, arba paklausyk jos.

Dangus griūva

Vieną sykį katinas išėjo iš namų pasipeliaut. Landžiojo landžiojo po kopūstų daržą, tiktai pupt jam ant uodegos galo kopūsto lapas ir užkrito. Persigandęs katinas pamanė: „Dabar tai jau tikrai dangus griūva!“ Ir pasileido bėgti. Bėga, kiek tik kojos leidžia, ir susitinka kiškį.

– Kiški piški, bėkim – dangus griūva!

– Kas tau sakė?

– Man ant uodegos galo užgriuvo!

Kiškis persigandęs bėga drauge. Susitinka lapę. Kiškis šaukia:

– Lape snape, bėkim – dangus griūva!

– Kas tau sakė?

– Katinas patinas.

– Katine patine, kas tau sakė?

– Man pačiam ant uodegos galo užgriuvo!

Ir lapė persigandusi bėga drauge. Susitinka vilką. Lapė šaukia:

– Vilke pilke, bėkim – dangus griūva!

– Kas tau sakė?

– Kiškis piškis.

– Kiški piški, kas tau sakė?

– Katinas patinas.

– Katine patine, kas tau sakė?

– Man pačiam ant uodegos galo užgriuvo!

Ir vilkas persigandęs bėga drauge. Susitinka mešką. Vilkas šaukia:

- Meška peška, bėkim – dangus griūva!
- Kas tau sakė? Lapė snapė.
- Lape snape, kas tau sakė?
- Kiškis piškis.
- Kiški piški, kas tau sakė?
- Katinas patinas.
- Katine patine, kas tau sakė?
- Man pačiam ant uodegos galo užgriuvo!
- Papasakok, kaip buvo? – klausia meška.
- Ogi man per kopūstų lysvę beeinant kažin kas ūžt ant uodegos galo ir užgriuvo!
- Ar didelis?
- Kaip gaidžio sparnas.
- Ei tu, paikuti, – sako meška, – juk tai tiktai buvo kopūsto lapas. Grįžkite visi namo.
- O gal ir teisybė, – tarė katinas. – Tai dabar be baimės galėsime sugrįžti.
- Ir parbėgo visi namo.

Mergaitė, Pusbrolis ir Pusseserė aptarė pasaką. Jie atsakė į įvairius klausimus.

O Tau ar patiko pasaka? Ar gerai ją įsiminei? Atsakyk į klausimus ir Tu.

1. Kam ant uodegos užkrito kopūsto lapas?
2. Ką pamanė katinas, kai jam ant uodegos užkrito kopūsto lapas?
3. Išvardyk gyvūnus, kuriuos sutiko katinas bėgdamas?
4. Kaip manai, kuris gyvūnas pasirodė išmintingiausias? Kodėl?
5. Ko mus moko ši pasaka?
6. Apibūdink katino charakterį. Kokia būdo savybė jam yra būdingiausia?
7. Apibūdink meškos charakterį. Kokia būdo savybė jai būdingiausia?

! Prisimink

Pasaką taip pat sudaro pradžia, dėstymas, pabaiga.

Nors jau buvo vėlu, Mergaitė, Pusbrolis ir Pusseserė dar nenorėjo eiti miegoti. Jie nusprendė išsiskaičiuoti, kuriam iš jų reikia sekti antrą pasaką. Pusbrolis skaičiavo:

*Šliumpu pumpu meškinai,
Laižo medų dovanai.
Kas tuos meškinus nuvys,
Tas ir medų išlaižys.
Tu!*

Jo pirštas parodė į Mergaitę. Vadinasi, pasaką teks sekti jai.

Mergaitė nusprendė Pusbrolių ir Pusseserę nustebinti ir **SUKURTI PASAKĄ.**

Padėk Mergaitei sukurti pasaką. Kad būtų lengviau, užpildyk lentelę.

Gerieji pasakos gyvūnai	Blogieji pasakos gyvūnas	Kodėl jie kovoja?	Kas padeda geriesiems gyvūnams?	Kaip gerieji gyvūnai laimi?
.....
.....
.....
.....

* Paimk didelį popieriaus lapą ir nupiešk savo pasaką.

PASAKA PRASIDEDA!

Užrašyti pasaką Tau padės ši lentelė – pagalbininkė.

	Sukurk ir užrašyk savo pasakos pradžią	Atkreipk dėmesį į rašybos taisykles
Pasakos pradžia	Gyveno kartą Kas gyveno? Kada gyveno? Kur gyveno?	Kai parašysi pradžią, pasitikrink: <ul style="list-style-type: none"> • ar pirmą sakinį pradėjai toliau nuo krašto, • ar visus sakinius pradėjai didžiąja raide, • ar nepamiršai taško kiekvieno sakinio gale.
Pasakos dėstymas (I dalis)	Papasakok, kaip geruosius gyvūnus ištiko bėda. Kokia tai buvo bėda? Kas dėl to kaltas?	Rašyk iš naujos eilutės. Pirmą sakinį pradėk toliau nuo krašto.
Pasakos dėstymas (II dalis)	Kaip gerieji gyvūnai įveikė bėdą? Kokiu būdu jie nugalėjo bloguosius gyvūnus?	Rašyk iš naujos eilutės. Pirmą sakinį pradėk toliau nuo krašto.
Pasakos pabaiga	Ar gerieji gyvūnai ilgai ir laimingai gyveno?	Rašyk iš naujos eilutės. Pirmą sakinį pradėk toliau nuo krašto. Kai parašysi pasaką, dar kartą pasitikrink: <ul style="list-style-type: none"> • ar visus sakinius pradėjai didžiąja raide, • ar nepamiršai taško kiekvieno sakinio gale.

Skryba

Po klausimo rašome klaustuką, po šaukiaujamųjų žodžių ar sakinių rašome šauktuką.

Pasaka

Pusbroliai ir Pusseserė šią pasaką labai patiko. Miegas jau lipdė akis ir vaikai nuėjo miegoti.

Kitą rytą MERGAITĖ prabudo savo lovelėje.

Ji susimąstė: tai buvo stebuklinga kelionė į Lietuvą ar jos nebuvo? Gal tai tik sapnas?

Aš jau moku!

* **Sužinojau, kur gyvena gyvūnai, kurie pasakose gali būti stebuklingi!**

Susiskirstykite vaidmenimis ir suvaidinkite pasaką „Dangus griūva“.

.....

Sužinojau, kuo skiriasi informacinė žinutė ir pasaka!

Įsivertink, kokias užduotis buvo sunkiausia atlikti, kokias lengviausia. Kodėl?

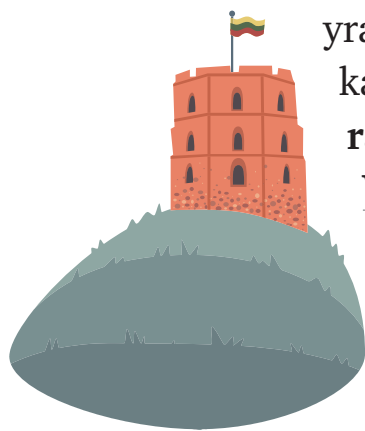
Kokių žinių ir gebėjimų reikia, kad sukurtum gerą informacinę žinutę?	Su kokiais sunkumais susidūrei, kurdamas ar kurdama informacinę žinutę?
Kokių žinių ir gebėjimų reikia, kad sukurtum pasaką?	Kas buvo sunkiausia, kai kūrei pasaką?

Buvo Mergaitės ir Sapno stebuklinga kelionė į Lietuvą ar jos nebuvo?

Ei, prisimink savo kelionių su LIETUVIŲ KALBOS MERGAI-TE aprašymus. Ar tai ne stebuklas, kad lietuvių kalba atveria Tau naują pasaulį! Ji leidžia susirasti naujų draugų, sutikti tik nuotraukose matytus giminaičius. Lietuvių kalba padeda sužinoti, kaip gyveno Lietuvos žmonės praeityje. Net nebuves ar nebuvo Lietuvoje per kalbą gali pamatyti, koks nuostabus Tėvynės gamtovaizdis. Lietuvių kalba mums padeda sužinoti, kokia įdomi yra Lietuvos istorija. Prisimink, kaip Mergaitė paskatino Tave kurti lietuvių kalba.

Dar kartą pagalvok, ką Tau reiškia šeima ir giminė. Prisimink, kaip išmokai juos apibūdinti. **Ar nepamiršai, kaip reikia sukurti šeimos istoriją?**

Mergaitė Tau parodė, kokia didinga yra Lietuvos sostinė – Vilnius. Prisimink, kaip aprašei pastatą. **Ar galėtum aprašyti gražiausius ir svarbiausius Vilniaus pastatus?**

Ar baisu buvo pasiklysti su Mergaite Vilniaus gatvėse? Pameni, kas padėjo rasti kelią pas Tetą? Kaip manai, ar Tėveliai apsidžiaugė gavę Mergaitės laišką apie nuotykius Vilniuje? Kokios yra laiškų rašymo taisyklės? **Ar išmokai taip parašyti laišką, kad jį perskaite Tavo Tėveliai iš pasididžiavimo Tavimi šypsotųsi?**

Tu palydėjai Mergaitę ir Sapną pas Tetą, kurios kambaryje Jūs kartu klausėtės stebuklingų daiktų istorijų. Išmokai sukurti stebuklingą pasakojimą ir eilėrašį su paslaptimi. **Prisimink, kokia penkiakampė žvaigždė padeda kurti stebuklingas istorijas.**

Kas gali būti gražiau už lietuviško kaimo vaizdus? Ar norėtum dar kartą pajusti, kaip dūzgia bitės, kvepia šienas? **Prisimink, kaip kūrei pasakojimą apie bites.** Lietuvos kaime Tu išmokai dalytis žiniomis, raštu pateikti informaciją. Smagiausia yra dalytis geromis žiniomis ir skleisti gerą informaciją.

Viskas?

Ne!

Tau dar liko viena užduotis. Iš stebuklingos kecionės Tu parsinešei įvairių piešinių. Su mokytoju ar mokytoja ir draugais surenk klasėje jų parodą. Būtinai sukviesk savo artimuosius į iškilmingą parodos atidarymą. Su draugais ir mokytoju ar mokytoja išleiskite ir savo sukurtų pasakų knygą. Surenkite jos pristatymą. Jums dar liko vienas darbas:

1. Parašyti skelbimus apie parodos atidarymo ir knygos pristatymo renginius Jūsų klasėje.
2. Sukurti kvietimą šeimos nariams.

Įsidėmėk, kas turi būti skelbime	Įsidėmėk, kaip rašomas kvietimas
<p>Žodžių junginys:</p> <p>Kviečiame Jus į</p> <p>.....</p> <p>(Renginio pavadinimas)</p> <p>.....</p> <p>(Data ir laikas, kada renginys vyks)</p> <p>.....</p> <p>(Vieta, kur renginys vyks)</p> <p>.....</p> <p>(Tų, kurie kviečia, parašas)</p>	<p>Žodžių junginys:</p> <p>Kviečiame Jus į</p> <p>.....</p> <p>(Renginio pavadinimas)</p> <p>.....</p> <p>(Data ir laikas, kada renginys vyks)</p> <p>.....</p> <p>(Vieta, kur renginys vyks)</p> <p>.....</p> <p>(Tų, kurie kviečia, parašas)</p>
<p>Skelbimo pradžioje gali būti žodis: Dėmesio!</p>	<p>Kvietime gali būti kreipinys: Gerbiami Tėveliai,</p> <p>.....</p>

Gerbiami Tėveliai,
 kviečiame Jus į piešinių parodos „Kelionė į Lietuvą“
 atidarymą, kuris įvyks šių metų gegužės 5 d. 17 val. mūsų
 mokyklos salėje.
 Labai lauksime Jūsų!
 Litanistinės mokyklos mokiniai

Dėmesio!
 Šių metų gegužės 6 d. 17 val. mokyklos salėje vyks Pasakų
 knygos pristatymas.
 Maloniai kviečiame dalyvauti!
 Litanistinės mokyklos mokiniai

Nuostabi kelionė į Lietuvą buvo! Ji vyko ne lėktuvu, mašina ar traukiniu. Jos transporto priemonė buvo lietuvių kalba!

O kas gi toliau? Negi ši kelionė jau baigta? Ne, vaikai, Jūs klystate. Kelionė tik prasidėjo. Mergaitė niekur nepradings. Ji bus visada su Jumis, nes Jūs išmokote kurti lietuviškai ir pamilote lietuvių kalbą.

Lietuvių kalbos Mergaitė bus Jūsų draugė ir tada, kai Jūs suaugsite, patys tapsite Tėveliais ir Mamytėmis. Ji ves Jus į ateitį, vis plačiau atverdama lietuvių kalbos duris į turtingiausius minčių sodus.

Ir vieną gražią dieną, po daugelio metų, kažkada ateityje Jūs galbūt prisiminsite šioje knygutėje aprašytus nuotykius. Mergaitė kartu su Sapnu vėl apsilankys. Tada suprasite, kad jau atėjo laikas supažindinti su ja savo vaikus. Mergaitė pamos jiems, kaip Jums kažkada pamojo, ir pakvies į nuotykių pilną kelionę po Lietuvą.

Lietuva – tai lietuvių kalbos ir lietuviškų minčių šalis, pilna grožio ir paslapties. Ji kelia ir nenusakomą ilgesį.

Iki susitikimo po dvidešimties metų, atia, atia!

Literatūra

Palčinskaitė Violeta. Sapnų taškuota sraigė. – Vilnius: Vaga, 1997.